

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

Dispytatio Decima Qvinta. De diuina prædestinatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

DISPUTATIO XV.

De Diuina Prædestinatione.

ARCANAM rem aggredimur, mysterij altitudine secretam, sacramentorum profunditate reconditam, humano ingenio inscrutabilem, beatis mentibus venerandam, Deo soli notam; quæ quantò mentis aciem mysteriorum obscuritate obrundit, tantò acriùs illam acuit ad inuestigandum curiosius: quippè de re agitur, è qua summa nostræ felicitatis pendet. Atque utinam quòd res est grauior, eò futura sit nostra hæc disputatio vtilior ad vitæ mores componendos, ex quorum probitate pendet optatissimus exitus nostræ prædestinationis, cuius iam felicissima initia nos participare speramus.

SECTIO I.

Quid sit Prædestinatio?

I. PRÆDESTINATIO, Authore Sancto Thoma i. p. quæstione vigesima tertia, articulo primo est, transmissio creaturæ rationalis in finem vitæ æternæ: quæ duplex est, Realis siue exercita, & Intentionalis seu mente concepta. Prædestinatio non priorem, sed posteriorem transmissionem propriè importat, ut constat ex particula, *Præ*, quæ antecessionem æternitatis ad terminum prædestinatum, qui in tempore executioni mandatur, importat. Tria igitur ad obiectum prædestinationis concurrunt, finis, qui est vita æterna; subiectum, quod est creatura rationalis; & media, quibus rationalis creatura adiuta ad destinatum peruenit finem. Quæ omnia còplexus est Paulus ad Romanos octauo, illis verbis: *Quos prædestinauit, hos & vocauit; & quos vocauit, hos & iustificauit; quos autem iustificauit illos & glorificauit.* Controuersia igitur est, an prædestinatio formaliter importet actum intellectus, an voluntatis, an vtrumque simul. De qua,

2. PRIMA sententia est Thomistarum affirmantium, Prædestinationem formaliter importare actum intellectus. Fundamentum est. Quia prædestinatio est pars prouidentie; prouidentia autem non in voluntate, sed in intellectu formaliter consistit. Confirmatur, nam Prædestinatio importat rationem ordinis aliquorum in salutem æternam, in diuina mente existentem: atqui ratio ordinis ad intellectum, non ad voluntatem spectat: ergo. Adhuc tamen inter eos controuersum est, in

quo actu intellectus Prædestinatio consistat. Durandus in i. dist. 41. quæst. 1. consistere putat in actu intellectus practici, qui antecedit propositum diuinum conferendi media ad beatitudinem consequendam, & subsequitur voluntatem dandi gloriam: Plerique ex Thomistis in Imperio subsequente decretum diuinæ voluntatis, & immediatè determinante potentiam executiuam ad opus externum exequendum; Alij in actu scientiæ, subsequenti totam seriem decretorum circa prædestinatos, peculiari decreto approbatam; Nonnulli in sententia definitiua, quam Deus per practicum iudicium protulit de æterna felicitate electorum.

4. SECUNDA sententia est aliorum affirmantium, Prædestinationem formaliter importare, actum efficacem voluntatis conferendi gloriam electis. Fundamentum est. Quia per hunc actum prædestinati formaliter gloriam consequuntur.

5. TERTIA sententia docet, Prædestinationem formaliter, & completè acceptam consistere in vtroque actu, intellectus & voluntatis simul. Est Bonauent. in i. dist. 40. art. 1. quæst. 2. Fundamentum est. Quia vterque actus per se formaliter ad Prædestinationem spectat. Pro cuius difficultatis solutione,

6. Dicendum est, Prædestinationem principaliter importare actum efficacem voluntatis, tum gloriam decernentis, tum media eligentis; minùs verò principaliter actum intellectus, peculiari ratione disponentis, & ordinantis media ad finem consequendum. Prior pars assertionis probatur primò ex Paulo ad Ephesios 1. vbi prædestinationem explicat per actum electionis, & propositum voluntatis: & ad Romanos 8. Prædestinationem distinguit à Præscientia. *Quos*, inquit, *præsciuit, & Prædestinauit.* Secundò Prædestinatio includit ex parte prædestinantis efficacem determinationem, qua posita, implicat non sequi effectum prædestinatum: hæc autem determinatio conuenire non potest intellectui, sed voluntati, cuius est potentiam ad effectum vltimò determinare. Nam etiam si intellectus potentia determinet quoad specificationem, vltima tamen & efficax determinatio, quæ est determinatio quoad exercitiũ, non est nisi à voluntate, cum qua determinatione, non stat sequi oppositum eius, quod determinatum est.

7. Tertiò, Prædestinatio est actus liber: liberum autem formaliter conuenit actui voluntatis, non intellectus: ergo Prædestinatio principaliter importat actum voluntatis, non

intellectus.

Durandus.
Thomista.

Bonauentura

Ephes. 1.
Rom. 8.

S. Thomas.

Rom. 8.

Thomista.

intellectus. Minor elucet, nam solus actus voluntatis est in Deo, & in quacunque alia natura intellectuali formaliter liber: nam scientia, quæ præcedit decretum diuinum, est necessaria; quæ verò subsequitur idem decretum, non est in se formaliter libera, sed ex præsupposito decreto, quod iam supponit Prædestinationem factam, eamque solum approbat: nam Imperium, ut suppono, in Deo non datur.

Augustin.

8. Quarta, Prædestinatio illum actum principaliter significat, vi cuius prædestinati saluantur: vnde Augustinus de bono perseuerantiæ cap. decimo quarto, Prædestinationem definiens ait, esse *preparationem beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicunque liberantur*; Sed hic actus est voluntatis non intellectus: ergo. Maior, præter auctoritatem Augustini, constat ex ipsa definitione Prædestinationis, quæ est transmissio creaturæ rationalis in beatitudinem æternam; ergo eius potentia actum principaliter significat, cuius est rem in finem aliquem transmittere. Hoc autem non est intellectus, sed voluntatis; quia voluntatis est efficere, ut creatura per proportionata media ad finem, proprias vires excedentem, efficaciter perducatur.

9. Quinta. Reprobatio principaliter importat actum voluntatis, connotato tantum actu intellectus culpam præuidentis: ergo & Prædestinatio. Antecedens constat, quia reprobatio dicit exclusionem à regno, & destinationem ad poenam ob præuisa demerita: exclusio autem à regno, & destinatio ad poenam sunt actus voluntatis, non intellectus. Consequentiæ verò probatur; nam ita se habet prædestinatio ad gloriam, sicut reprobatio seu destinatio ad poenam: nam eodem modo prædestinatione electi destinantur ad gloriam, sicut reprobatione damnati deputantur ad supplicia.

Rom. II.

Augustin.

10. Posterior pars assertionis constat auctoritate Scripturæ, & Patrum, passim prædestinationem explicantium nomine *Præscientiæ*; ad Romanos II. *Non reprobauit Deus plebem suam, quam præscinit*, hoc est, quam prædestinauit, ut explicat Augustinus de bono perseuerantiæ cap. 18. Ratio verò est, quia sicut electio, præter actum voluntatis, peculiari ratione connotat actum intellectus, media cum fine conferentis; ita Prædestinatio, quæ est pars prouidentie supernaturalis, præter actum voluntatis, connotat etiam actum intellectus futura præuidentis, ac præordinantis.

11. *Obijcies*, Prædestinatio principaliter importat ordinem mediorum ad finem: atqui ordinare est proprium intellectus; voluntatis autem tantum est exequi ordinem ab intellectu præscriptum: ergo prædestinatio principaliter importat actum intellectus. Confirmatur, nam Prædestinatio intentionalis, quæ vi nominis formaliter importatur, principaliter significat huiusmodi ordinem, in diuina mente ab æterno existentem. Respondetur, distinguendo maiorem; prædestina-

tio importat ordinem mediorum ad finem practicum & exercitum, concedo; signatum & speculatiuum, nego. Vnde ad minorem; est proprium intellectus ordinare signatè & speculatiue, concedo; practice & exercite, nego. Ad confirmationem distinguo antecedens: Prædestinatio, vi nominis importat ordinem intentionalem signatum & speculatiuum, nego; practicum & exercitum, qui ab æterno in diuina mente existit per respectum ad futuram executionem, concedo.

12. Ad fundamentum primæ sententiæ nego minorem; nam etiam prouidentia, ut coniuncta est cum studio rerum gerendarum, qualis est prædestinatio, principaliter importat actum voluntatis. Ad confirmationem, neganda est minor, nam etiam voluntas, dum ordinem sibi ab intellectu præscriptum exequitur, dicitur executiue & exercite vnum ordinare in aliud.

SECTIO II.

An æternæ Prædestinationis aliqua causa præcesserit ex parte prædestinatorum?

13. *S*ensus quæstionis est, an Deus motus sit ad prædestinandos hos potius, quam alios, propter aliquam causam, quam in his præuiderit, & non in alijs? non intelligitur autem quæstio de Prædestinatione, quoad actum ipsum diuinæ voluntatis; quia cum hic sit increatus, causam habere non potest; sed intelligitur tantum quoad obiecta ad quæ actus ipse diuinæ voluntatis liberè terminatur. Nec etiam intelligitur, quoad singula obiecta mutuo inter se comparata, quoad pacto Deus vnum opus prædestinat propter aliud, ut gratiam iustificantem propter contritionem; sed quoad omnia collectiue sumpta; & sensus est, num prædestinatio quoad omnes effectus, quos includit, siue ut media, siue ut finem, causam habuerit ex parte prædestinatorum, ut potius hos, quam illos Deus ab æterno prædestinaret? vnde tandem controuersia tota resoluitur in primam gratiam, qua Deus in negotio salutis hominem præuenit; quæ deinde successiue continuata, cum reliquis auxilijs ad vltimum beatitudinis effectum perducit. Nam si in ea prædestinanda, Deus causam habuit ex parte prædestinandi, tota prædestinatio causam habere dicitur; quia tota prædestinatio fundatur in prima gratia. Supponimus autem hic contrarium Pelagium, opera solius arbitrij creati non esse sufficientia ad premium beatitudinis consequendum: vnde solum quærimus, an saltem ad gratiam, & gloriam prædestinandam Deus respectum habuerit ad aliquod opus nostri liberi arbitrij, tanquam ad meritum de congruo?

Pelagius.

Mafsiensis
Augustin.

Cassianus.

Aetor. 10.

Alensis.
Aureolus.
Bacconus.
Argentin.
Mayronus.
Gabriel.
Sotus.
1. ad Tim. 2.

S. Thomas.

14. PRIMA sententia seu error est Mafsiensis, qui, ut est apud Augustinum de Prædestinatione cap. 2. affirmabant, Deum in æterna prædestinatione, quemadmodum & in temporali iustificatione, respectum habuisse ad opera bona moralia, viribus naturæ elicitā, quæ ex parte nostra sunt quædam initia & exordia impetrandi à Deo primam gratiam, quæ necessaria est ad gloriam consequendam. Putabant enim in negotio salutis, nos prius incipere credendo, sperando, diligendo: tum Deum suam gratiam subiungere, quā opus à nobis inceptum adiuuaret, ac perficeret, reddereturque dignum æterna gloria. Ita Cassianus libro 12 cap. 14. Muebantur autem ad hoc asserendum primò, quia si Deus primus salutem inciperet, sua gratia nostras voluntates præueniendo, destrueretur humani arbitrij libertas; sic enim gratia, quæ ad salutem necessaria est, in nostra non esset potestate; ac proinde nec salus ipsa. Secundò si Deus omnino gratis nullo habito respectu ad personas, suam gratiam conferret, sequeretur primò, esse acceptatorem personarum, contra Petrum Aetorum 10. secundò reddi personas oscitantes, quia, cum non sit in nostra potestate habere, vel non habere gratiam, si Deus in ea danda nullum haberet respectum ad operantis industriam & laborem, redderetur homines oscitantes in salute procuranda, Tertio sequeretur, inanem esse orationem, quā salutem petimus, siquidem illam Deus non tribuit propter orantis meritum, sed propter suum merum beneplacitum. Quarto sequeretur, frustratorias esse omnes adhortationes & monitiones ad bonum, siquidem his non mouetur Deus ad suam gratiam conferendam.

15. SECUNDA sententia affirmat, dari causam dispositiuam de congruo, remotam tamē, & indirectam ad prædestinationem; ut sunt opera moralia bona, viribus naturæ elicitā, & obicis seu peccati remotio: quæ causa negatiua, seu impediementi remotiua dicitur. Est Alensis 1. p. q. 28. memb. 3. art. 1. Aureoli in primo dist. 41. a. 1. propositione 1. Bacconi a. 2. §. 3. Argentinæ art. 2. Mayroni in 3. dist. 17. q. 1. ad finem, Gabrielis in 1. dist. 41. art. 3. dub. 1. & in 2. dist. 27. quæst. 1. art. 2. concl. 4. Soti 1. 2. de natura & gratia c. 3. Probatur hæc sententia primo ex 1. ad Timotheum 1. *Miseriam coram consecutus sum*, inquit Paulus, *quia ignorans feci*: ergo ignoranter peccasse fuit causa ex parte Pauli, ut à Deo misericordiam consequeretur.

16. Secundò probatur ratione. Nam facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam: qui autem ex facultate naturæ recte operatur, facit quod in se est: atqui Deus id seruat in prædestinatione, quod exequitur in tempore: igitur si in tempore operanti ex viribus naturæ tribuit gratiam, illam ab æterno etiam prædestinavit. Confirmatur, nam teste Sancto Thoma in 2. distinct. 20. quæstione prima, articulo quarto ad quartum, potest quis ad fidem habendam se præparare per id, quod in natu-

rali ratione est. Vnde si quis inter barbaros enutritus quod in se est fecerit, merebitur, ut à Deo in supernaturalibus illuminetur, ut constat de Cornelio, Aetor. 10.

17. Tertio probat Aureolus, causam prædestinationis esse solam carentiam obicis, hac ratione. Illa est causa prædestinationis, quæ non est effectus prædestinationis, alioqui idem esset causa & effectus respectu eiusdem: sola autem carentia obicis est huiusmodi; nam hanc tantum potest homo ex puris naturalibus præstare; nam quodlibet opus bonum, cum sit effectus alicuius gratiæ, est etiam effectus diuine prædestinationis: igitur sola carentia obicis est causa prædestinationis. Confirmatur, nam Deus est de se paratus omnibus obicem non ponentibus, gratiam conferre; quippe qui solem suum oriri facit super bonos & malos: igitur quibuscumque obicem non ponentibus salutem impartit.

18. TERTIA sententia docet, ipsum liberum usum gratiæ, à Deo præuisum esse ex parte prædestinandi causam, ut prædestinetur. Quæ sententia dupliciter intelligi potest; vno modo, ut ipse bonus vsus gratiæ, non ut se tenet ex parte liberi arbitrij, sed ex parte ipsius gratiæ, sit causa prædestinationis: alio modo, ut tantum se tenet ex parte liberi arbitrij. In primo sensu eam refert, & confutat Sanctus Thomas 1. p. q. 23. art. 5. in secundo verò sensu illam tribuit Henrico Caietanum, citato loco §. circa. Fundamentum huius sententiæ est, quia sicut potest Rex dare militi equum, quem scit eo bene vsurum: ita potuit Deus ab æterno prædestinare gratiam ei, quem nouit illa bene vsurum.

19. DICO Primò. Nulla ex parte nostra præcessit causa, aut positiua, aut negatiua, quæ fuerit Deo motiua hunc potius, quàm alium prædestinandi; sed tota ratio prædestinandi hos potius, quàm alios, fuit merum beneplacitum Dei. Est S. Thomæ loco præcitato, Egidij in primo dist. 41. q. 2. art. 1. Richardi ar. 2. q. 2. Capreoli art. 1. concl. 5. & 6. Ariminenfis q. 1. art. 2. Ferrariensis 3. contra gentes c. 161. §. pro solutione, & communis Recentiorum. Hæc sententia, tanquam veritas Catholica defenditur ab Augustino contra Pelagianos lib. de prædestinatione Sanctorum, & lib. de bono perseuerantiæ, quæ postea definita est in Concilio Arausicano, ubi statuitur, gratiam Dei omnem nostram præuenire voluntatem; eiq; tribuendam esse omnem sanctam cogitationem, ac pium salutis affectum; sed eadem est ratio de temporali iustificatione, ac de æterna prædestinatione, nam quæ Deus in tempore tribuit, in æternitate prædestinavit. Probat veritatem hanc præclare Syluius in 1. p. qu. 23. a. 5.

20. Eadem veritas passim docetur à sacra Scriptura: vnum sufficiat testimoniū Pauli 2. ad Timoth. 1. *Vocauit*, inquit, *nos vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum & gratiam, quæ data est nobis in Christo Iesu ante tempora sæcularia*. In quo loco Apostolus non solum loquitur de vocatione

Aetor. 10.
Aureolus.S. Thomas.
Caietan.
Henricus.S. Thomas.
Egidius.
Richard.
Capreolus.
Ariminen.
Ferrariensis.
August.Concilium
Arausicanum

Syluius.

2. ad Tim. 1.

tem-

temporali, quod tamen satis foret ad intentū nostrum probandum; sed etiam de æterna, in decreto suæ prædestinationis definita, ut aperte ostendunt verba illa; *Ante tempora sæcularia*; nec non & subsequētia; *Manifestata autē nunc per illuminationē Saluatoris nostri.*

21. Probatur secundò eadem sententia ratione. Initium salutis non est à nobis, sed à Deo: sed si Deus, vel in tempore nos vocaret, vel in æternitate prædestinaret, motus ex aliquo opere nostro, initium salutis esset à nobis. Maior constat ex Osee 13. *Perditio tua Israel: tantummodo in me auxilium tuum.* Psal. 36. *Salus autem iustorum à Domino.* Primò ad Corinth. 4. *Qui se discernit?* igitur prima discretio & auxilium ad salutem necessarium est à Domino. Minor verò probatur: nam, ut aduersarij docent, Deus est velut agens vniuersale, paratus vnicuique impedimentum non apponenti salutem cōferre: ergo quicumque viribus proprijs ad salutem se diserneret, infallibiliter illam consequeretur. Vnde non Deus, sed ipse salutem inchoaret; nam salutem inchoare, est efficere aliquid, ad quod salus ipsa infallibiliter consequatur.

22. Tertiò probatur hæc veritas ex absurdis, nam primò sequeretur, prædestinationem non esse opus misericordiæ, sed remunerationis, contra Paulum ad Romanos 9. *Non est volentis, inquit, neque currentis, sed miserentis Dei.* Ex quo idem Apostolus c. 11. deducit, quod si salus nobis ex operibus conferretur, gratia nō esset gratia, sed merces. Nec refert, quòd illa excederet operis nostri valorē. Nā Paulus citato loco excludit omne debitū, ne quis in se ipso gloriatur, sed in Domino; *Quis, inquit, prior dedit illi, & retribuetur ei? quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia.* Quibus verbis omne planè meritum, meritivè initium à nobis excludit, totumq; salutis nostræ negotium in Deo reponit. Secundò sequeretur, redemptionem Christi, quā nos à peccatis redemit, non esse opus misericordiæ, sed retributionis ex priore aliquo nostro beneficio accepto, contra Apostolum ad Rom. 3. *Iustificati, inquit, gratis per gratiam ipsius per redemptionem, quæ est in Christo Iesu.*

23. Vltimò prædicta veritas probatur. Si opera moralia, aut obicis remotio esset Deo motuum ad prædestinandum, in quibuscunque illa reperirentur, essent Deo motuum ad eos prædestinandos: at non in quibuscunque illa reperiuntur, sunt Deo motuum ad eos prædestinandos. Sequela maioris constat, nā, si ea non semper sunt Deo motuum ad eos prædestinandos, non possunt esse signum, quòd ubi præcedunt, sint Deo motuum ad prædestinandum. Minor probatur, nam multi fuerunt gentiles, quorum & plura præcesserunt opera bona moralia, & pauciora impedimenta, & tamen prædestinati non sunt: contrā verò alij, quorum & pauciora præcesserunt opera, & maiora fuerunt impedimenta, & tamen prædestinati sunt, ut de bono Latrone, Magdalena, & Paulo constat.

24. Confirmatur, nam vel contraria sen-

tentia contendit, quòd eos tantum Deus prædestinat, quos prævidit proprijs viribus usque in finem sine obice perseveraturos, vel pro aliquo duntaxat tempore, ante vocationem ad primam gratiam. Primum dici non potest, quia perseverantia finalis non est opus naturæ, ut suo loco probabitur, sed gratiæ, & consequenter, non potest esse causa, sed effectus prædestinationis. Secundum est falsum, nam multi cum maiore obice sunt prædestinati; alij verò contrā, cum minore sunt reprobati.

25. Nec satisfaciunt, qui negantes causam, admittunt dispositionem saltem remotam, & indirectam ex parte prædestinati; nam de ratione dispositionis est, ut aliquam connexionem habeat cum forma, ad quam dicitur disponere; alioqui nullam meretur rationem dispositionis: aut igitur merita naturalia connexionem habent cum diuina prædestinatione ex natura sua, aut ex decreto Dei: primum dici non potest; quoniam natura nullam connexionem habet cum gratia. Nec dici potest secundum, ut ex hactenus probatis constat; nam quæ esset dispositio respectu subiecti ad formam recipiendam, esset causa moralis respectu Dei retribuētis: atqui hoc impugnatum est: ergo.

26. Nec satisfaciunt alij, admittentes opera bona moralia solum tãquam conditionem, sine qua Deus ad supernaturalia non prædestinaret. Nam hi auctores, rem ipsam retinentes, voce tantum ab alijs hactenus impugnatis discrepant.

27. Dico secundò. Deus non prædestinat ex bono usu gratiæ, aut liberi arbitrij futuro. Prior pars assertionis probatur, quia in quocunque Deus prævideret talem bonum usum futurum, illum prædestinaret: at non in quocunque Deus prævidet talem bonum usum futurum, illum prædestinat: ergo. Maior patet, alioqui talis bonus usus non esset Deo certum motuum, ad prædestinandum; vnde temerè diceretur, quòd aliquando eo moueretur ad prædestinandum, aliquando verò non. Minorem probo, quia nullus est, qui si alijs, vel alijs auxilijs, aut ipsdem alio tempore, & circumstantijs præveniretur, non prævideretur consensurus: & tamen non omnes Deus prædestinat: igitur non in quocunque Deus prævidet bonum usum futurum gratiæ, illum prædestinat: sic enim deberet omnes prædestinare, quia omnes prævidet, cum aliqua gratia, aliquo tempore, aut circumstantia data bene operaturos.

28. Secundò probatur, quia implicat principium meriti cadere sub meritum: sed gratia est principium omnis meriti apud Deum: igitur implicat, Deum moveri ad gratiam prædestinadam propter bonum usum ipsius gratiæ futurum. Minor constat, nam valor, quo informatur bonus usus gratiæ, & fit meritorius apud Deum, est à sola gratia. Maior est commune axioma Scholasticorum in 3. d. 4. illud-

S. Thomas.

que tradit S. Thom. 3. p. q. 2. artic. 11. cuius ratio est, quia meritum non causat, nisi ut obiectivè existens in scientia absoluta præmiantis, in qua præsupponitur cum omnibus suis causis, à quibus in sua existentia pendet ut absolute futurum; igitur implicat, à præmiante causari secundum aliquam causam, à qua in sua existentia pendet; alioqui secundum eandem causam præsupponeretur, & non præsupponeretur in scientia præmiantis: præsupponeretur, quatenus secundum eam præcederet in scientia absoluta præmiantis; non præsupponeretur, quatenus secundum eandem esset à præmiante causandum; quia ut causandum non deberet secundum eam rationem, secundum quam esset causandum, præcedere in scientia absoluta præmiantis. Nec est eadem ratio de fine, qui secundum solam bonitatem possibile mouet agēs ad existentiam sibi effectivè communicandam: nam meritum non mouet agēs, nisi secundum bonitatem obiectivè existentem, & absolute futuram, ac proinde ut causatam ab agente in suo decreto. Et ratio est, quia meritum mouet ut actu exhibitum vel exhibendum in honorem ipsius præmiantis. Nec sufficit, ut illud præcedat secundum existentiam conditionatam tantum, tum quia non differret à fine, tum quia secundum existentiam conditionatam non magis prævidetur meritum, quam demeritum.

29. Posterior pars assertionis ostenditur, nam usus liberi arbitrij, ut condistinctus à gratia, non est meritorius apud Deum; igitur non potest esse causa meritoria prædestinationis gratiæ. Antecedens probatur, nam talis usus, ut condistinctus à gratia, non reduplicat nisi solam arbitrij libertatem: hæc autem non est per se sumpta apud Deum meritoria; alioqui esset etiam meritoria, quoad opera moralia naturalia, quod supra impugnatum est.

30. Dicitur. Deus prædestinavit, quos prævidit suæ gratiæ non repugnatos: ergo non repugnantia fuit causa, sine qua Deus illos non prædestinasset. Antecedens patet, quia Deus non potuisset prædestinare, quos prævidisset repugnatos, quia prædestinare, est eligere ad gratiam liberè consensuros. Respondetur, distinguendo antecedens: prædestinavit non repugnatos, per modum meriti, quasi non repugnaturi per non repugnantiam meruerint à Deo prædestinari, & nego: prædestinavit non repugnatos, per modum conditionis quæ necessariò exigitur ex parte termini prædestinandi, & concedo. Dupliciter enim potest non repugnantia creaturæ ad eius prædestinationem concurrere; vel ut ratio mouens ad prædestinationem decernendam; vel ut pura conditio, quæ exigitur ex parte termini prædestinandi. Hoc secundo modo, non primo concurrat non repugnantia creaturæ ad eius prædestinationem. Cum enim Deus prædestinet creaturam ad sua dona liberè consequenda, exigit ex parte ipsius liberam cooperationem, sine qua non posset illam præ-

destinare, ut liberè sua dona consecuturam.

31. Ad primum argumentum primæ sententiæ, nego sequelam: libertas enim in ordine ad salutem, non consistit, ut in manu nostra sit salus, antequam à Deo per gratiam præueniamur; alioqui contra Paulum in negotio salutis nos ipsi discernere mus; & contra Tridentinum sess. 6. c. 5. exordium salutis non inchoaretur à Deo, sed à nobis: sed consistit, ut misericorditer à Deo per gratiam præuenti, liberè possimus salutem operari, & non operari. Quare concedo, habere, vel non habere primam gratiam non esse in nostra libera potestate, quia nemo, inquit August. l. 1. ad Simplicianum q. 2. sibi potest præstare, ut vocetur; in nostra tamen libera potestate est, ut præuenti prima gratia, ad subsequenter nos disponamus.

32. Ad secundum, nego primam sequelam: nam teste S. Thoma 2. 2. q. 63. art. 1. acceptio personarum non incurritur in donis gratuitis, sed tantum in debitis: Deus autem nulli suam gratiam debet; unde nulla est in eo personarum acceptio, quod uni potius, quam alteri sua dona impartiat. Petrus autem solum docet, Deum non esse acceptatorem in donis gratuitis, supposita prima gratia, ut fuit in Cornelio, cuius opera ante perfectam fidem, ex gratia facta, Deus acceptavit: nam gratis collata prima gratia, opera ex illa profecta Deus de congruo saltem remunerat per subsequenter auxilia. Nego etiam secundam sequelam, nam ad hoc, ut in nostra salute operanda non simus oscitantes, sufficit, ut certi simus nos semper à Deo ipsius gratia præueniri; quia præuenti in nostra libertate est magis, aut minus cum eadem gratia ad illam cooperari, cum ferè nunquam operemur iuxta ultimum posse gratiæ acceptæ. Nego quoque tertiam sequelam, nam ut docet Augustin. de bono perseverantiæ c. 16. licet primam gratiam Deus tribuat non orantibus, quia teste Concilio Arausicano canon. 3. & 6. orare non possumus, nisi gratia præuenti; alia tamen Charismata, non nisi orantibus Deus præparat. Unde oratio est effectus primæ gratiæ, & simul causa subsequenter. Nego etiam quartam sequelam: est enim utilis exhortatio, tum ut homo in accepta gratia proficiat, & perseveret; tum ut per eam interdum primam accipiat, Deus namque in excitando, & promouendo hominem ad salutem, humano se accommodat genio; ut dum exterius sonant verba concionantis, Deus interius moueat corda audientium: ut constat Actuum 16. de muliere illa purpuraria, cuius, inquit sacra scriptura, Dominus aperuit cor intendere his, quæ dicebantur à Paulo.

33. Ad primum argumentum secundæ sententiæ respondeo, testimonium Pauli explicandum esse, non positivè, quasi verò minus Peccatum mouerit Deum ad illum vocandum; sed negatiuè, quia nimirum existēte in eo grauiore peccato malitiæ, Deus non vocasset.

34. Ad secundum illud axioma, Facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam, intelligendum esse de auxilijs prioris gratiæ, ut S. Tho. explicat prima secundæ q. 109. a. 6. & cū eo reliqui

Paulus.
Tridentin.

S. Thomas.

August.

Concilio um
Arausicanū

Act. 16.

S. Thomas.

ferè

ferè omnes Scholastici. Ad confirmationem, colloco S. Tho. à lumine naturali, non excludere auxilium generale gratiæ, quo Deus illuminat omnem hominem venientē in hunc mundū.

Aureolus.

35. Ad tertium Aureoli, primo nego, omnem carentiam obicis posse esse ab homine per vires naturæ, nam multa sunt peccata, quæ vitari non possunt sine gratia, cuiusmodi sunt, vel quæ gravem supponunt tentationē, vel quæ opponuntur actibus supernaturalibus. Secundò nego, carentiam obicis, quæ per solas vires naturæ haberi potest, esse causam prædestinationis, sicut nec opera bona moralia, solius arbitrij viribus elicta. Ad confirmationem, distinguo antecedens: est Deus de se paratus solus obicem non ponentibus per vires naturæ gratiam conferre, nego; est de se paratus omnibus, & ponentibus, & non ponentibus obicem, concedo.

S. Thomas.

36. Ad fundamentum tertie sententiæ respondeo, disparitatem esse, quia, ut docet S. Thomas prima secundæ, qu. 14. art. 5. ad 3. in milite supponitur aliquid distinctū ab equo, quod movere potest Regem ad dandum illi equum in præmiū, ipsa scilicet naturalis dexteritas & applicatio, seu directio equi ad strenum usum equi: in bono verò vsu gratiæ nihil est à gratia distinctum, quod movere possit Deum, ad retribuendam ipsam gratiam, cum tota ratio meriti sit à gratia.

SECTIO III.

An Christi merita sint causa nostræ Prædestinationis.

Scotus.
Lychetus.
Bassolus.
Capreolus.
Ferrariensis.
Dried.
Palatius.

37. **P** R I M A sententia negat: est Scoti in 3. Dist. 19. §. in ista questione, & §. sequenti ad secundum; Lycheti, Bassoli art. 2. Capreoli a. 3. ad argumenta contra quartam conclusionem, Ferrariensis 4. contra Gentes c. 55. §. sed tunc. Driedonis de captivitate & redemptione generis humani tract. 2. ca. 2. p. 3. a. 4. ad primam obiectionem, Palatii in 3. dist. 18. disp. 2. Scotistæ ideo putant, Christi meritum non esse causam nostræ prædestinationis, quia non est causa gratiæ, & gloriæ quoad intentionem, licet sit causa gratiæ & gloriæ quoad executionem; quia quicquid in executione nobis datur, siue sit gratia, siue sit gloria, ex Christi meritis datur, non tamen quicquid est quoad intentionem nobis præparatum, ex merito Christi præparatum est. Fundamentum huius opinionis est, quia prius ratione Deus ad gratiam & gloriam nos prædestinavit, quā præviderit merita Christi: igitur prædestinationi gratiæ, & gloriæ quoad intentionem fuit independens à meritis Christi. Consequentia constat, quia nequit prius dependere à suo posteriori. Antecedens probatur, quia merita Christi sunt præuisa post peccatum Adami, quia sunt præuisa ex passione, quæ supponit hominis lapsum: sed ante præuisum Adami peccatum, nos eramus ad gratiam, & gloriam prædestinati: igitur nostra prædesti-

natio quoad intentionem non pendet ex meritis Christi, sed tantum quoad executionem, præuiso peccato Adami. Minor probatur, nā, adhuc peccato non existente, futuri fuissent iidem numero electi, qui futuri sunt nunc, ut Scotus ipse in reportatis in primo dist. 41. §. Scotus. dico aperte docet.

38. Reliqui verò, auctores ideo censent, Christi meritum non esse causam nostræ prædestinationis, quia non est causa omnium effectuum prædestinationis: cum non sit causa ipsius Incarnationis, quæ est effectus nostræ prædestinationis, quippe quam Deus ordinavit ut medium ad nostram salutem; nam propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis: igitur Incarnatio est effectus nostræ prædestinationis; ergo non potest eadem esse causa eiusdem nostræ prædestinationis, cum nequeat idem esse causa, & effectus respectu eiusdem. Præterea non est Christi meritum causa primæ gratiæ; alioqui illa non esset gratuita, sed debita ex Christi merito.

39. S E C U N D A sententia affirmat, Christi merita esse causam nostræ prædestinationis. Est S. Thomæ 3. p. qu. 24. artic. 4. Bonavent. in tertio dist. 11. art. 1. q. 3. Durandi dist. 10. q. 3. Rubionis dist. 18. q. 2. artic. 2. & 3. Gabrielis dist. 19. art. 2. post quartam conclusionem. Vegæ lib. 4. in Tridentinum cap. 5. & 6. Zumel 1. p. q. 23. art. 5. disp. 2. Molina ibidem disp. 2. conclusionem 4. & 5. Bannez ibidem, §. Bannez. ad complementum concl. prima 3. & 5. Henriquez libr. ultimo de fine hominis cap. 15. Vasquez 1. p. disp. 54. c. 2. Suarez libr. 2. de prædestinatione c. 21. & 3. p. disp. 41. sec. 3. & 4. Arrubalis disp. 78. Syluij in 3. p. q. 24. ar. 4. & reliquorum communis: quæ verior est, & ut Vasquez putat, Catholica; cuius oppositam sententiam Francisc. Zumel, & Dominicus Bannez appellant erroneam.

S. Thomas.
Bonavent.
Durandus.
Rubio.
Gabriel.
Vegæ.
Zumel.
Molina.
Bannez.
Henric.
Vasquez.
Suarez.
Arrubal.
Syluius.

40. Probatur primo ex illo testimonio Pauli ad Ephes. 1. Prædestinavit, inquit, nos in adoptionem Filiorum per Iesum Christum. Quæ locum violenter & extortè Palatius explicat de Christo ut Deo, ut sensus sit, eodem Christo ut Deo, simul cum Patre, effectivè prædestinante, nam Paulus aperte loquitur de Christo ut Redemptore. Subdit enim; In quo habemus redemptionem, per sanguinem eius. Quod autem loquatur de prædestinatione quoad omnes effectus, patet ex verbis præcedentibus, Benedixit nos in omni benedictione spirituali in celestibus in Christo: sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. Porro verba illa, in omni benedictione spirituali in celestibus, includunt omne donū supernaturale, incipiendo à prima vocatione, usque ad gloriæ consumationem. Confirmatur: nam Concilia, præsertim Milevitani, & Trident. sess. 6. c. 5. & 16. docent, omnem gratiam nobis cōferri per Christum.

Contra opinionis.

Ad Eph. 1.
Palatius.

41. Secundò probatur eadem sententia ratione, hoc pacto, Christus est caput Ecclesiæ, tam militantis, quàm triumphantis, ut Paulus docet ad Ephesios 1. 4. & 5. & ad Colossenses primo & secundo: ad caput autem spectat esse principium omnis motus membrorum:

Milevitani.
Tridentini.

Eph. 1. 4. & 5.
Ad Eph. 1.
& 2.

Tridentin.

vnde citatum Tridentinum sess. 6. cap. 16. docet, Christum tanquam caput iugiter virtutem influere in membra, ut ad iustitiam disponantur, & disposita iustificentur, iustificata verò, per condigna merita gloriam consequantur: igitur ad Christi capitis dignitatem spectat, omnem supernaturalem motum in sua mystica membra influere ex suis proprijs meritis.

42. Tertiò probatur hæc sententia ab absurdo, quod ex opposita sententia Scoti sequeretur. Sequeretur enim ex vi præsentis decreti saluandos fuisse eosdem homines, qui nunc de facto saluantur, etiamsi Christus in carne passibili non venisset, consequens autem est contra Patres, vnanimi consensu affirmantes, homines non fuisse saluatos, nisi Deus factus esset homo. Quod saltem intelligi debet ex vi præsentis decreti. Sequela probatur, nam, si prædestinatio hominum facta est independentem à Christi meritis, igitur adhuc Christo in carne passibili non futuro, hominum prædestinatio fuisset executioni mandata, cum illa efficaci decreto, ante decretum de aduentu Christi in carne passibili, sit in sententia Scoti prædefinita. Præterea falsum est, eosdem futuros fuisse prædestinatos Adamo non peccante, ac futuri sunt ipso de facto peccante. Nam multi nunc prædestinantur ex illicito concubitu nati, qui tunc prædestinati non fuissent; quippe cum nullus tunc fuisset illicitus concubitus: contra verò, multi tunc prædestinati essent, qui partim nati fuissent ex ijs, qui in diluvio perierunt; partim ex ijs, qui ante tempus violenta, & immatura morte obeunt.

43. Quartò probatur explicando modum, quo Deus potuit prædestinare homines, & Angelos dependentem à meritis Christi, ut à causa meritoria. Etenim, ut suppono ex disputatis in materia de Incarnatione, Deus præuiso peccato Adami & posterorum eius, scientia tantum conditionata, saltem motus fuit ex sola sua libera voluntate, ad volendum hunc ordinem rerum, quem de facto condidit, cum mutua rerum inter se dependentia; ut, si non præuidisset peccatum Adami scientia conditionata, Christum nullo modo prædestinasset: atque adeo Christi prædestinatio decreta est dependentem à peccato Adami, præuiso tantum scientia conditionata: rursus Christum Deus prædestinare decreuit excellentiori modo, quo fuit possibile; vnde, quia excellentior modus fuit, ut omnes homines, & Angeli prædestinarentur dependentem à meritis ipsius Christi præuisis scientia visionis, quia hoc magis redundabat in gloriam, & dignitatem Christi, prædestinavit illum, ut causam meritoriam & finalem omnium prædestinandorum. Tum propter merita Christi præuisa scientia visionis prædestinavit Angelos, & homines; motusque est Deus ad omnem gratiam, & gloriam tam Angelis, quam hominibus, decernendam, ex meritis eiusdem Christi præuisis scientia visionis. In quo decreto prædestinatio Christi definita est

dependentem à peccato Adami, præuiso tantum scientia conditionata. Rursus voluntas mittendi Christum in remedium peccati præuisi scientia conditionata, dependet à voluntate generali Dei saluandi homines præuisos lapsuros in Adamo, tanquam in capite, scientia conditionata. Tum dependentem à Christi meritis præuisis scientia absoluta, prædestinavit Angelos & homines, omnemque gratiam, & gloriam illis conferre decreuit ex ipsius Christi meritis, tanquam ex causa meritoria. Deum omnia hæc, & Christi Incarnationem, & nostram, atque Angelorum iustificationem, prædestinationemque, vltimatè ordinavit Deus ad Christi exaltationem & gloriam, quam in hoc decreto principaliter intendit.

44. Vnde sic argumentor. Tale decretum, cum tali obiectorum coordinatione non repugnat: & alioqui tale decretum saluat omnem prædestinationem, tam ad gratiam, quam ad gloriam factam esse dependentem à meritis Christi, prædestinati dependentem à peccato Adami, præuiso scientia conditionata; igitur tale decretum de facto est ponendum. Consequentia constat, nam illud decretum de facto ponendum est in Deo, quod melius saluat scripturas, & Patres, & in maiorem redundat Christi gloriam & dignitatem. Minor constat ex dictis. Maiorem ostendo. Nam primò non repugnat, ut suppono in materia de Incarnatione to. 6. sect. 1. & 2. Christum fuisse prædestinatum, ut caput omnium prædestinatorum in remedium peccati, præuisi tantum scientia conditionata. Nec repugnat secundò, potuisse Deum Angelos, & homines prædestinare ad gratiam, & gloriam ex meritis Christi, præuisis scientia visionis. Equidem statim post prædestinatum Christum, prævidere potuit Deus eius merita, non quidem quoad omnes circumstantias, cum quibus de facto fuerunt executioni mandata; sed solum quoad substantiam, & propter illa, ut sic præuisa, moveri potuit ad prædestinandos Angelos, & homines; omnemque gratiam, non modo reconciliatiam, quæ supponit peccatum, sed etiam sanctificatiam, quæ nullum supponit peccatum, illis in æterno suo decreto præparasse dependentem à meritis Christi, tanquam à causa meritoria.

45. DICES. Saltem illa voluntas, qua Deus prædestinavit Christum in remedium peccati, præuisi scientia conditionata, non potuit esse ex meritis Christi; nam illa fuit causa prædestinationis Christi, & consequenter etiam meritorum ipsius: igitur non potuit in genere causæ meritoriaë causari à meritis ipsius Christi, præuisis scientia visionis; alioqui eadem voluntas prædestinandi Christum supponeretur, ut causa meritorum Christi, & non supponeretur, ut causanda ex meritis ipsius Christi: quod implicat. Respondeo, concedendo, voluntatem prædestinandi Christum non fuisse dependentem à meritis ipsius Christi, sed tantum à peccato præuiso scientia conditionata, tanquam à conditione sine qua non; à salute autem hominum, ut à

causa

causa finali proxima; à gloria verò Christi, vt exaltandi & glorificandi per redemptionem hominum, vt à causa remota & principalis intenti, præuisa tantum scientia conditionata, & solum sub ratione finis possibilis, finaliter mouentis Deum ad tale decretum faciendum.

Matth. 21. 46. *Obijciet, illud Matthæi 20. Sedere ad dextram, vel sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.* Vbi innuitur, beatitudinis præmium à solo Deo, independentem à Christi meritis, electis præparari. Et illud Ioannis 17. *Pater, manifestaui nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi: qui erant, & tu mihi illos dedisti.* Non igitur Christus suis meritis, sed Deus sua sola voluntate prædestinatos elegit. Respondeo ad primum, cū Hieronymo in eum locū, Christum non exclusisse à prædestinatione hominum sua merita, sed tantum docere voluisse, regnum celorum non dari hominibus fauore petentis, vt sæpe dantur humanæ dignitates, sed merito accipientis: nam sicut merita Christi non excludunt propria, quæ necessaria sunt adultis; ita neque excludunt se ipsa. Ad secundum testimonium Ioannis nego consequentiam: nam etiam electi prædestinati sint ex meritis Christi, adhuc illi sunt Dei propter electionem, Christi verò propter redemptionem. esto igitur nos prædestinati simus per Christum, haud tamen dici possumus prædestinati à Christo, quia prædestinare importat principalem causam simpliciter, quæ est sola voluntas Dei.

47. Sed adhuc inter Doctores controuersum est, an Christus sit causa meritoria non solum nostræ prædestinationis, sed etiam electionis, quatenus electio dicit dilectionem vnus præ alio. Affirmat Vasquez, negat Suarez; cui magis assentior, nam Christus sua merita obtulit pro omnibus: igitur quod vnus sit præ alio electus, sola Dei voluntas in causa fuit, nec sanè decuit diuinam voluntatem in eligendo hospitium, quàm alios, dependere ab humana Christi voluntate, neque etiam verisimile est, si ita factum fuisset, pro tam paucis Christum sua merita oblaturum fuisse: quin potius respiciendo ad ardentem Charitatem Christi erga homines, pro omnibus sua merita obtulisset, si totum negotium nostræ salutis ipsius voluntati commissum fuisset.

48. Ad fundamentum Scoti nego antecedens: ad cuius probationem, nego Christi merita saltem quoad substantiam, præuisa fuisse post Adami peccatum, præuisum scientia visionis, sed tantum scientia conditionata, modo supra explicato. Minor verò probationis antecedentis falsa est, vt supra ostendimus.

49. Ad fundamentum verò aliorum variaz sunt Doctorum responsiones, sed omnium probabilissima est, quam assert noster Suarez l. 2. de prædestinatione, c. 21. n. 3. Incarnationem, & merita Christi non numerari inter effectus prædestinationis, quia non procedunt ex peculiari voluntate saluandi electos, sed tantum ex generali saluandi omnes. Præde-

stinatio autem est peculiaris prouidentia saluandi tantum electos: igitur ea tantum numerari debent inter effectus prædestinationis, quæ procedunt ex peculiari voluntate saluandi electos, hæc autem non sunt Incarnatio, & merita Christi, quæ communia sunt reprobis, nam etiam pro reprobis incarnatus, & mortuus est Christus.

SECTIO IV.

An electio ad gloriam decreta sit dependenter ab operibus gratiæ in genere cause meritoria?

50. **P**rædestinatio completa duo importat, electionem ad gloriam, & preparationem mediorum, quæ sunt auxilia ipsa supernaturalia gratiæ, quibus bene viuendo gloriam consequimur, hæcenus probatum est, Prædestinationis completæ, non dari causam ex parte nostri, nunc vterius indagamus, an saltem electionis ad gloriam detur causa ex parte nostri, quæ sunt merita ipsa viribus gratiæ elicitæ: de qua re magna est inter Catholicos controuersia.

51. **P**rima sententia negat. Est Scoti in primo dist. 41. §. *potest aliter*, & in reportatis & in tertio dist. 7. qu. 3. §. *sed hic*. Lycheti in primo dist. 41. Mayroni qu. 4. §. *Quantum ad secundam*, Richardi art. 4. qu. 1. Egidij artic. 1. qu. 1. Capreoli art. 1. concl. 7. Durandi qu. 1. numero 9. Bassoli, art. 4. Ariminenfis art. 2. Ferrarientis 3. contragentes cap. 161. §. *pro solutione*, Caietani 1. p. qu. 23. artic. 4. Cordubensis, libr. 1. qu. 56. opinione prima. Zumel 1. p. qu. 23. Disp. 1. Gonzalez ibidem disp. 73. sec. 2. Arrubalis disp. 73. c. 3. & disp. 74. cap. 2. Suarez l. 1. de prædestinatione, cap. 8. & l. 2. c. 23. Bellarmini libr. 2. de gratia, & libero arbit. cap. 15. Henriquez libr. ultimo de fine hominis cap. 11. Ruiz de Prædest. à disp. 4. & deinceps, Granad. disp. 3. sect. 3. inclinatur etiam S. Tho. 1. p. qu. 23. art. 4. Probat Syluius ibid.

52. **P**ræcipuum fundamentum huius sententiæ sumitur ex varijs scripturæ locis, quæ partim indicant, Deum ex amore retribuendi gloriam electis multa operari supra ordinarium cursum naturæ, vt Sapientie 4. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius.* Matth. 24. *nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro sed propter electos breuiabuntur*: & alia permulta, quæ Deus progressu temporis in signum huius antecedentis electionis prædestinatorum ad gloriam ante illa ipsorum præuisa merita operatur, partim manifestè ostendunt hanc efficacem voluntatem Dei præparantis gloriam electis, ante eorū præuisa merita, vt Lucæ 12. *Nolite timere pusillus grex, quia complacuit patri vestro dare vobis regnum*: igitur electio ad regnum, est ex beneplacito æterni patris: & ad Ephesios, 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, vt essemus sancti: nō dicit*

Scoti.
Lychetus.
Mayronus.
Richard.
Egidius.
Capreol.
Durand.
Bassoli.
Ariminensis.
Ferrariensis.
Caietan.
Cordubensis.
Zumel.
Gonzalez.
Arrubal.
Suarez.
Bellarmin.
Henriquez.
Ruiz.
Granad.
S. Thomas.
Syluius.

Sap. 4.
Matth. 24.

Luca 12.
Ephes. 1.

quia futuri eramus sancti, vt ostendat in ipsa æterna Prædestinatione, efficax decretum dandigloriam, importatum ipso nomine electionis, non subsequi, sed potius antecedere nostra futura merita. Et ad Romanos 8.

Ad Rom. 8.

Quos prædestinavit, hos & vocavit; igitur vocatio ad gratiam est ex prædestinatione ad gloriam: non contrà, prædestinatio ad gloriam ex meritis vocationis subsequens, & ad Romanos 9. loquens Paulus de Jacob, & Elau; Antequam, inquit, quidquam boni, aut mali egissent, vt secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est, ei, maior seruiet minori: si igitur propositum Dei secundum electionem non manet ex operibus, sed ex vocatione, electio ad gloriam fuit ante præuisa merita; alioqui non ex vocatione, sed ex operibus, gratiam vocationis subsequens, Dei propositum maneret. Et primò ad Corinthios quarto, Quis te discernit? quid habes quod

Ad Cor. 4.

non accepisti? igitur electorum, reproborumque discretio ex sola Dei voluntate pendet. Acto-

Act. 13.

rum 13. Crediderant, quotquot præordinati erant in vitam æternam: ergo præordinatio ad vitam æternam præcedit in ipsa Dei prædestinatione vocationem ad fidem. Et Ioannis 15. Nō vos, inquit Christus, me elegistis, sed ego elegi vos: quæ locū Augustinus explicat de electione ad gloriam: porro si electio fieret ex meritis nostris, nō Christus nos, sed nos meritis nostris Christum elegissemus, vt Augustinus deducit.

Augustin.

53. Secundò probatur hæc sententia auctoritate Augustini, qui, vt in materia de gratia, ita & in materia de prædestinatione, inter ceteros Patres, primas obtinet; vnde lib. de correptione & gratia, c. 7. loquens de prædestinatis, docet eos electos esse ad regnandū cum Christo. Constat autem ex eodem capite, illos electos esse ante ipsorum præuisa merita, per electionem gratuitam: secundò ibidem capite nono habet hæc verba: hi ergo Christo intelliguntur dati, qui ordinati sunt in vitam æternam; ipsi sunt illi prædestinati, & secundum propositum præordinati, quorum nullus perit, ac per hoc nullus ex bono in malum mutatus fuit hanc vitam; quando sic est ordinatus, & ideo Christo datus, vt non pereat, sed habeat vitam æternam. Tertiò familiaris est Augustino hic modus loquendi, non ideo credentes eligi, quia sunt credituri; sed ideo eos credere, quia electi sunt, vt credant: ergo pariter non ideo prædestinati eliguntur ad regnandū, quia præuisi sunt sancti, sed ideo fiunt sancti, quia electi sunt ad regnandum. Ergo sicut fides decernitur ante præuisa merita credentiū; ita & gloria ante præuisa merita electorū. Quartò sepe docet Augustinus electos vocari secundum propositum; igitur in eius doctrina Dei propositum præcedit vocationem: sed hoc propositum non est aliud, quàm ipsa voluntas Dei eligendi ad gloriam, à qua originatur voluntas congruè vocandi: ergo. Confirmatur, quia cum multi Augustinū impugnant, quod ipse electionem ad gloriam posuerit ante præuisa merita, nō solum ab hac obiectione non se liberat, sed illā vbique defendit.

54. Tertiò probatur hæc sententia ratio-

ne: potissima autem ratio est, quam proponit Scotus, & reliqui ferè huius sententiæ sequaces amplectuntur. Voluntas finis necessariò ratione præcedit voluntatem mediorum: igitur electio ad gloriam est ratione prior voluntate meritorum. Consequentia constat, quia gloria est finis, merita sunt media, quibus illā consequimur. Antecedens probatur, tum quia ex fine mouemur ad media, non contrà; nam media sunt, quæ dantur propter finem; non finis propter media; tum quia intentio ipsa finis est principium electionis mediorum: nequit autem simplex intentio finis esse principium efficacis intentionis mediorum; alioqui, plus virtutis & efficacis esset in effectu, quàm in causa. Tum quia prædestinati distingui debent à non prædestinatis; non possunt autem distingui sola voluntate mediorum efficacius; alioqui nō possent ab illis distingui, nisi prius præuideretur eorū futurorum consensus: atque adeo prædestinatio, quatenus est peculiaris, prouidentia circa electos initium sumeret à libero consensu futuro creature; & consequenter radix discretionis esset ex nobis, contra Paulum suprà citatum.

55. Confirmatur 1. nam saltem donū perseuerantiæ non potest Deus efficaciter velle, nisi ex efficaci intentione gloriæ, nam hoc infallibilem connexionem habet cum gloria ex Dei promissione: vnde cum primum hoc donum intendit, simul etiam in eodem signo intendit gloriam, cum qua hoc donum est infallibiliter connexum.

56. Confirmatur 2. Prædestinatio Christi non fuit ex meritis ipsius: ergo nec prædestinatio nostra fuit ex meritis nostris. Antecedens est certum. Consequentia est Augustini de Prædestinatione sanctorum, capit. 15.

Scotus.

57. Confirmatur 3. nam certum est, Deum aliquos ad gloriam prædestinasse ante eorum præuisa merita, vt B. Virginem, & nonnullos alios insigniter electos: at nulla est ratio excipiendi reliquos: ergo.

58. Confirmatur 4. quia in regno Dei totus Beatorum numerus esse debet ex directa, & absoluta voluntate Dei: nam hoc congruit perfectioni illius regni, in quo nihil esse debet, nisi ex singulari intentione Dei.

59. Confirmatur 5. nam in vnoquoque negotio exitus rei declarat intentionem agentis; & terminus ille, quo obtento cessat actio, solet esse primum obiectum intentionis agentis: sed tota Dei prouidentia eò tendit, vt ciuitas illa in tali numero & mensura compleatur: ergo signum est, quòd absoluta Dei intentio fuit, complere illam ciuitatem, quatenus ex integro numero saluandorū constat.

60. Confirmatur vltimò, nam prædestinatio est opus misericordie: non esset autē opus misericordie, sed potius iustitiæ, si quoad electionem ad gloriam esset ex nostris meritis.

61. SECUNDA sententia affirmat. Est Alensis 1. p. q. 28. memb. 3. a. 1. Bonauent. in primo dist. 40. a. 1. q. 2. & a. 2. qu. 1. & 2. Albert. dist. 40. a. 10. & dist. 41. a. 3. Aureoli art. 1. & 2. O-chami q. vnica, Rubionis q. 1. ar. 1. & 2. q. 2. a.

Alensis.
Bonauent.
Albertinus.
Aureolus.
Ocham.
Rubio.

1. &

Baconus.
Gabriel.
Argentin.
Mich. Med.
Taperus.
Catharinus.
Turrianus.
Molina.
Valentia.
Vasquez.
Lefsius.
Becanus.
Moncaus.

1. & 2. in fine. Baconi a. 2. §. 2. & 3. Gabrielis a. 2. concl. 2. & dubit. 2. Argentin. a. 2. Michaelis Medinæ l. 3. de recta in Deum fide, Taperi art. 7. contra Lutherum §. nec reipsa, Catharini opusc. de Prædest. Turriani opusc. de electione; Molina 1. p. q. 23. a. 4. disput. 1. memb. 7. §. ad Fundamentum, & memb. 8. §. tertio, & memb. 9. & 13. Valentie in eadem 1. p. pūcto 4. Vasquez disput. 89. à capite 2. Lefsi opusc. de prædestinatione à sectione prima, Becani de prædestin. c. 14. quæst. 4. Philippi Monacæi disp. 4. capit. 4. Ego ad quam partem grauiſſimæ huius controuersie assensum darem diu cogitau; hinc enim scripturæ testimonia; hinc pondera argumentorum vrgebant. Ad priorem ſectandam inuitabat me ſingularis Dei erga prædestinatos amor; ad posteriorem amplectendam patrocinebatur misera reprobatorum conditio, nec non humanæ libertatis dignitas: tandem vt in posteriorem controuersie partem assensum præberem, mouit me misericors Dei erga omnes intellectuales creaturas affectus, & æqua in prædestinatos, ac reprobos, pro eorum præstitis operibus iusti iudicis retributio. Probanda est igitur posterior ſententia Scriptura, Patribus, & rationibus.

Prima probatio ex auctoritate Scripturæ.

62. Primum testimonium scripturæ sit ad Romanos 8 Quos, inquit Apost. præsciuit, & prædestinauit conformes fieri imaginis filij sui. Vbi decretum prædestinationis, quod efficacē voluntatem beati importat, Paulus collocat, post præscientiam. Duo sunt hæc probanda, primū quod per verbum, Prædestinauit, Paulus hic comprehendat decretum electionis ad gloriam; secundum, quod per præscientiam intelligat scientiam meritum, ex gratia prouenientium. Vtrumque probatur, tum auctoritate Hieronymi, Ambrosij, Augustini, Haimonis, & aliorum Patrum, qui ita hunc locū explicant. Quos, inquit Hieronymus, præuidit conformes in uita, uoluit facere conformes in gloria. Quos, ait Ambrosius, præsciuit futuros sibi deuotos, ipsos elegit ad promissa præmia capeſſenda. Et August. de correptione & gratia cap. 9. Quoniam, inquit, qui uerè filij sunt præsciti, & prædestinati sunt, conformes imaginis filij eius, & Auctor libri de prædestinatione Dei, Ex præscientia, inquit, offensionis, prædestinatio emanat ultionis; sicut ex præscientia uirtutis, prædestinatio fieri solet remunerationis. Et Fulgentius lib. 1. ad Monimum c. 14. Prædestinauit, inquit, ad regnum, quos ad se præsciuit redituros. Et Prosper ad capitula Gallorum ad tertiam obiectionem: Ideo, inquit, aliqui prædestinati non sunt, quia mali futuri ex uoluntaria præuocatione præsciti sunt: & cap. ultimo, Potest, inquit, sine Prædestinatione esse Præscientia; prædestinatio autem sine præscientia esse non potest. Theophilæus: Præcognoscit, inquit, Deus eos, qui uocatione digni sunt, deinde sic prædestinat. Prior itaque est præscientia, postea sequitur prædestinatio. Prædestinationem autem intelliges impermutabi-

lem Dei uoluntatem. Prænotat itaque Paulum uocatione dignum esse, sicq; præsciuit seu prædestinauit. Oecumenius: Quos præsciuit, ait, hos etiam prædestinuit, quia secundum propositū sunt. Quos autē prædestinuit, hos & uocauit, quia secundū propositum sunt. Explicans autē quid sit secundū propositū, ita scribit: secundū propositū, statuitur illorū uirtus, qui secundū proprium propositum (intellige à gratia Diuina præuentum) crediderunt, & sic à personarum respectu Deus liberatur. Origenes: Quia quos, inquit, præsciuit & prædestinauit conformes fieri imaginis Filij sui, euidenter ostendens, quod eos, quos præsciuit Deus tales futuros ut Christo se in passionibus conformarent, ipsos etiam conformes ac similes imaginis eius prædestinauit & gloria. Præuidit ergo, ut ibidem concludit, præscientia Dei, per quam noscuntur qui in se labores & uirtutes habituri sint, & ita prædestinatio sequitur. Sedulius: Quos præsciuit credituros, hos uocauit: uocatio enim uolentes colligit. Tū ex proprietate ipsa uerborū: nam præscientia ad intellectum, prædestinatio ad uoluntatem refertur. Distinguit igitur hic Apostolus duos actus, alterum intellectus, uoluntatis alterum: non enim hæc duo uerba pro eodem vsurpantur, siquidem unum reddit causam alterius, ut ex Oecumenio docet Toletus hic; atqui per actum intellectus non potest, nisi scientia meritum, per actum uerō uoluntatis decretum electionis ad gloriam intelligi. Minor quoad primam partem probatur, quia non potest hæc scientia intelligi, de cognitione prædestinatorum in esse naturæ, quæ communis est reprobis, cum hæc sit propria electorum: neque de cognitione meritum sub conditione futurorum, ut censet Molina 1. p. quæst. 23. artic. 4. disp. 1. memb. 9. & Granadus. Nam merita sub conditione præuifa, non sunt apta mouere diuinam uoluntatem ad prædestinandum unum præ alio, cum nullus sit, cuius finalia merita non sint sub conditione præuifa, si alio tempore, occasione, uel auxilio uocatus fuisset: at per hanc scientiam Deus unum eligit præ alio, ut constat ex relatiuo, Quos, nempe, quos sciuit sua gratia operaturos. Neque intelligi potest de scientia conſequentē decretum ipsum de electione ad gloriam; ut ſensus sit; Quos iam præsciuit ad gloriam electos, eos prædestinauit per infallibilia media, ad deſtinatam gloriam conſequentem: ut prædestinare hoc loco, non sit ad gloriam eligere, sed media ad gloriam iam electis præparare. Nam hoc modo Paulus in æterna ſerie Prædestinationis prætermiſſet, quod erat in ea præcipuum, & fundamentum cæterorum, ipsum ſcilicet efficacē decretum electionis ad gloriam.

63. Dices. Atqui eadem ratione Paulus prætermiſſet decretum dandi media. Sed contrā, nam huius decreti meminit illis uerbis immediate præcedentibus, Qui secundum propositum uocati sunt sancti. Quem locum Augustinus lib. de correptione & gratia capite 7. & sæpè alibi, explicat de proposito secundū electionem ad gratiam efficacem: ex quo proposito ortum habet in Deo uoluntas uocandi

Oecumen.

Origenes.

Sedulius.

Oecumenio.
Toletus.Molina.
Granad.

Augustin.

Rom. 8.

Hieronym.
Ambrosius.
Augustin.
Haimo.

Auctor libri
de prædest.
Dei.

Fulgent.

Prosper.

Theophil.

vocandi ad fidem, & ad reliqua bona opera supernaturalia. Ergo pro scientia hic intelligi debet cognitio meritorum absolutè futurorum.

64. Probatur Minor quoad posteriorem partem, nepe per actum prædestinationis Paulum intelligere ipsum decretum electionis ad gloriam: tum quia cum hic Paulus describat totam seriem diuine prædestinationis, & nullo alio verbo expresserit decretum electionis ad gloriam, necessariò cogimur asserere, illud expressisse per hoc verbum, *Prædestinavit*. Tum quia cum immediatè post inter effectus prædestinationis enumeret glorificationem, & cui libet effectui prædestinationis suæ in Deo respondere decretum proportionatum, necessariò dicendum est, hoc decretum à Paulo expressum fuisse per hoc verbum, *Prædestinavit*. Tum demum, quia hic ordo prædestinationis eruitur ex contextu ipso verborum, nā primo describitur decretum dādi media efficacia ad gloriam illis verbis præcedentibus, *Qui secundum propositum vocati sunt sancti*: Secundò describitur præscientia meritorum per illa verba, *Quos præscinit*. Tertiò decretum electionis ad gloriam per hæc verba, *Prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui*: efficimur enim cōformes imagini filij Dei, teste Hieronymo, per gloriam, quæ est cōsummata sanctitas, & perfecta adoptio filiorum Dei. Quartò numeratur effectus prædestinationis, vt executioni mandandi, per illa verba, *Quos autem prædestinavit, hos & vocavit; quos vocavit, hos & iustificavit; quos autem iustificavit, illos & glorificavit*. Et sanè non possunt verba Pauli, cōhærentius quàm in nostram sententiam quadrare.

Hieronym.

Matth. 25.

65. Secundum testimonium sit Matth. 25. *Venite benedicti Patris mei: possidete paratū vobis regnum à constitutione mūdi*. Vbi procul dubio Christus loquitur non de temporali, sed de æterna regni præparatione: cuius æternæ præparationis causam reddit illis verbis: *esurini enim & dedistis mihi manducare*: igitur ipsa opera iustorū ab æterno præuisa fuerūt Deo motiuum ad præparandum illis ab ipsa æternitate cœleste regnum suo tempore conferendum. Confirmatur, nā ea ratione docet Christus, paratum esse regnum prædestinatis, quia docet, paratum esse ignem æternum reprobis, vt constat ex ipsa electorum, reproborumque antithesi: atqui paratus est ignis æternus reprobis propter eorum præuisa demerita: ergo & regnum cœleste prædestinatis propter eorum præuisa merita.

Secunda probatio ex auctoritate Patrū.

Augustin.

66. Secundò probatur auctoritate Patrum, & præter citatos confirmatur testimonio August. l. 1. ad Simplicianum q. 2. quem aduersarij pro sua putant stare sententia: vbi agens de duplici electione: altera ad gratiam, altera ad gloriam, priorem docet fieri independentem à nostris operibus, exemplo Esau & Iacob: po-

steriorem verò non modò nō negat, sed etiam affirmat fieri dependentem à nostris meritis: operibusque præuisis: explicans enim verba illa Apostoli, *Ut secundum electionem propositū Dei maneret*: Non ergo, inquit, secundum electionem propositum Dei manet, sed ex proposito electio: id est, non quia inuenit Deus opera bona in hominibus, quæ eligat, ideo manet propositum iustificationis ipsius, sed quia illud manet, vt iustificet credentes, ideo inuenit opera, quæ iam eligat ad regnum cœlorum: nam nisi esset electio, non essent electi: nec rectè diceretur: *Quis accusabit aduersus electos Dei*: non tamen electio præcedit iustificationem, sed electionem iustificatio: nemo enim eligitur, nisi iam distans ab illo, qui reijcitur. Unde quod dictum est, *Qui elegit nos ante mundi constitutionem*, non video, quomodo sit dictum, nisi præscientia. Hæc Augustinus, quibus verbis aperte docet, electionem ad regnum non præcedere, sed subsequi opera ipsa, quæ gratiam iustificationis consequuntur; nec tantum in executione, vt nonnulli ex aduersariis explicant, sed etiam in ipsa intentione & præscientia, vt ipsemet Augustinus testatur; & patet, nā id concedit de electione ad regnum, quod negat de electione ad gratiam: negat autem de electione ad gratiam, quod ea subsequatur opera nostra etiam præuisa ante efficacem decretum intentionis de danda gratia: igitur & de electione ad gloriam concedit, eam subsequi nostra merita, etiam præuisa ante efficacem decretum intentionis de danda gloria. Neque hunc locum retractauit vnquam August. vt aliqui putant: quin potius, quæ de prædestinatione hoc libro scripsit, ait, sibi fuisse à Deo reuelata in libro de Prædestinatione sanctorum, quæ senior conscripsit: in quo, & in lib. de bono perseuerantiæ, negat quidem electionem ad gratiam fieri ex meritis; de electione verò ad gloriam id nullibi negat, quin sermone septimo de verbis domini, duplicem agnoscit electionem, alteram secundum gratiam, quæ est electio ad ipsam gratiam; alteram secundum iustitiam, quæ est electio ad gloriam, præuo examine & præscientia meritorum: *Elegit, inquit, & secundum gratiam suam, & secundum illorum iustitiam*. Huic Augustini testimonio obijci potest: quia quod hic docuit, electionem supponere, non autem facere inæqualitatem inter ipsos electos, alibi retractauit, affirmans, esse aliquam electionem, quæ non supponit, sed facit inæquales. ita Epist. 106. paulò ante medium: *quæ scilicet electio, nō inuenit eligendos, sed facit*. Retractato autem hoc, simul retractatū manet, id quod citatō loco ad Simplicianum docuit, electionem ad gloriam supponere inæqualitatem & distantiam inter eligendos. Resp. Augustinum solū retractasse vsum huius vocis, *Electio*, non autem rem, quam ibidem docuerat, nempe nullam dari electionem ad gloriam ante præuisa merita, cum de retractatione huius doctrinæ nullibi extet. Solum igitur Augustinus retractauit, electionem dici posse, etiam inæqualitatem non supponat, sed faciat inter electos.

67. Eandem ferè Doctrinam tradit lib. de

corre-

correctione & gratia c.7. Vbi apertè docet, nostram salutem ex parte Dei incipere à vocatione secundum propositum, quæ vocatio, secundum ipsum, est electio ad gratiam. Ibidem etiam docet, prædestinatos discerni à nō prædestinatis *Præscientia*. Si autem putasset, prædestinatos eligi ad gloriam independenter ab eorum meritis præuisis, potius dixisset, illos à non prædestinatis discerni electione ad gloriam; nam hæc antecedit *Præscientiam meritorum*, & est primum, maximumque donū, quo prædestinati discernuntur à non prædestinatis. Hilarius in Psal. 64. loquens de electione ad gloriam. *Electi*, inquit, *sunt nuptiali veste conspicui*, puro atque integro novæ *Natiuitatis corpore splendidi*. Itaque non res indiscreti iudicii electio est, sed ex meritis delectus facta discretio est. Beda lib. variarum quæstionum q. 13. Sicut ergo, ait, prædestinatio ad mortem non coëgit malos ut pereant. Ita etiam prædestinatio ad vitam non coëgit bonos, ut saluarentur: Sed cum Dominus bonos ad vitam prædestinavit, ita eos prædestinavit, ut ipsa sua prædestinatio meritis & precibus nostris obtimeatur.

68. Ultimo Theodulus ad Rom. 9. & Damascenus aduersus Manichæos hanc nostram sententiam docent his verbis: *Præparauit*, inquit ille, *Deus ad gloriam*, quos dignos cognouit per fidem. Quocirca, inquit ille, bona agere, & boni effici contendamus, ut in eorum simus numero, quos Deus bonos fore prænotat, atque ad æternam vitam præordinauit: qui apertè præordinationem ad æternam vitam postponit præscientiæ meritorum.

Tertia probatio ex absurdis opposita sententiæ.

69. Tertiò probatur hæc sententia ex innumeris absurdis, quæ ex opposita sententia apertè deducuntur. Primum absurdum est, Deum non habere voluntatem saluandi omnes, contra Paulum primè ad Timotheum secundo. Sequelam probo, nam si Deus ex se ipso ante vlla præuisa merita absoluta sua voluntate voluisset gloriam vni, & negasset alijs, nō potuisset ex se ipso habere voluntatē saluandi omnes, siquidem non habuisset voluntatē, saluandi eos, quibus antecederet ad ipsorum demerita gloriā negasset. Vnde media, quæ postea illis præparasset, non tam præparasset affectu saluandi, quā eos iustè puniendi: Tū quia cum Deus ex se haberet absolutam voluntatē eos non saluandi, non posset contra talem voluntatem operari. Tum quia idem est motiuū electionis mediōrū, & intentionis finis; cum media eligantur propter finem: sed Deus Antecedente sua voluntate, efficaciter eos à regno exclusisset, ex motiuo manifestandi suam iustitiam: igitur ex eodem motiuo postea illis media præparasset; ac proinde non ex motiuo eos saluandi.

70. Respondent ad hoc absurdum primò aliqui, iustè posse Deum ante præuisa merita vniuscuiusque, suam gloriam denegare ob

solum peccatum Protoparentis, quo non solum sibi, sed etiam posteris damnationem iustè meruit. Sed contrā, tum quia hæc ratio non militat in Angelis, in quibus ante peccatum ipsorum personale nullum præcessit originale in capite. Tum quia Deus vult omnes saluos fieri, etiam post originale peccatū præuisum: nam hanc suam voluntatem saluandi omnes fundat Deus, ut ex præcitato loco Pauli colligitur, in Christo saluatore, qui supponit peccatum originale præuisum, & quidem in sententia aduersariorum, scientia absoluta, post cuius præuisionem prædestinatus est Christus in remedium ipsius.

71. Respondent secundò alij, Deum negatiuè tantum se habere circa reprobos in eo signo, in quo gloriam prædestinat electis. Sed contrā, tum quia ad illatum absurdum sufficit, quòd Deus negatiuè tantum nolit salutem hominum, cum Paulus non modò citato loco neget, Deum ex se habere positiuam voluntatem saluandi, sed etiam affirmet, ex se habere positiuam voluntatem saluandi omnes; nam verbum *Vult*, positiuum actum in Deo designat. Tum quia sequeretur, etiam positiuè Deum ex se reprobos excludere à regno: nam in eo signo, in quo negatiuè excludit à regno, positiuè non vult eis salutem æternam, quod sic probo. Nam vel supponimus Deum liberè velle & nolle per connotationem extrinsecæ productionis, vel negationis productionis, liberè à se dependentis; vel per intrinsecam & antecedentem terminationem actus: vtrius modo Deū liberè velle aut nolle supponamus, semper sequitur illatū absurdū. Probatur minor supposito priori modo: Nam sola negatio electionis ad gloriam, cū sit libera ex præcognitione agētis, est positiuua nolitio & exclusio à regno. Probatur eadem minor, supposito posteriori modo: nam esto in ea sententia ad aliquid physicè nolendum requiratur positiuua terminatio actus ad obiectum: tamen ad moraliter nolendum sufficit certa præcognitio negationis effectus, infallibiliter prouenientis ex libera negatione auxilij, ad productionem effectus necessariò prærequisiti, vnde talis negatio effectus, si praua sit, & vitanda, imputatur ad culpam, etiam si nullus actus physicus eliciatur erga illum: sed præcognoscit Deus, quòd ex libera negatione electionis ad gloriam homo non possit salutem consequi: ergo non solum negatiuè, sed etiam positiuè moraliter illum excludit: vnde tandem Scotus in primo dist. 47. & Suarez l. 5. de reprobatione c. 4. concedunt talem actum esse positiuum.

72. Confirmatur, nam hic modus prædestinandi non videtur consentaneus bonitati Dei, quæ in ijs, quæ à sola sua voluntate pendunt, omnibus sese communicat, ut constat in Angelis, quibus creatis, statim se ipsum communicauit omnibus per gratiam, siquidem omnes, ut suppono ex 2. to. de Ange. disput. 28. sect. 3. fuerunt initio creationis gratia decorati. Idem Deus per gratiam capitis communicauit se statim Protoparentibus,

à qua

à qua gratia ante peccatum neminem excludit. In hac autem sententia Deus ex se antecedente sua voluntate non sese omnibus communicasset in ordine ad finem supernaturalem, sed per paucis, ijs scilicet, quos ad gloriam elegisset. Corroboratur idem argumentum: nam sicut neminem Deus antecedente sua voluntate excludit à gratia, ita neque à gloria.

73. Secundum absurdum est, quia non saluatur perfecta libertas, quam homines habent in æterna salute acquirenda. Sequela probatur, nam libertas, quam homines habent circa salutem, non solum est in medijs exequendis, sed in fine ipso acquirendo: si autem gloriæ prædestinatio fuisset ante præuisa merita, non possent homines habere immediatam libertatem in finem assequendum. Maior constat ex scriptura & Patribus, qui vitam & mortem, salutem & damnationem in manu nostra positam esse testantur, eamque ex nostra pendere libertate, Eccles. 15. *Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui: adiecit mandata, & præcepta sua: si volueris mandata servare, conservabunt te, & Paulò post: Ante hominem vita, & mors, bonum & malum, quod placuerit ei dabitur illi.* Ad quam libertatem apertius explicandam videtur scriptura promissione conditionata & comminatoria: si mandata, inquit, servaueris. Nisi præcepta custodieris, & c. Quæ non solum ostendunt esse in nobis libertatem remotam, sed etiam proximam, ad salutem consequendam. Minor probatur, nam si Deus ante omnem præuisionem meritorum absoluta sua voluntate gloriam decreuisset Petro, eamque negasset Paulo, nec Petrus in suam gloriam, nec Paulus in suam reprobationem, ullam haberet libertatem; quia nec ea posita in libera potestate illorum esset, eam tollere, nec in ea ponenda respectu ulli Deus habuisset ad ipsorum libertatem, unde nec ille potuisset aliquid efficere, ut ab ea excluderetur, nec ille, ut ad eam eligeretur.

74. Dices. Possumus habere immediatam libertatem in actus à Deo prædefinitos, esto illi prædefiniantur ante nostrum futurum consensum præuisum: ergo similiter possumus immediatam libertatem habere in electionem ad gloriam, esto hæc decernatur ante nostra futura merita præuisa. Respondeo, negando consequentiam. Discriminis ratio est, quia licet non habeamus immediatam libertatem ad æternam Prædestinationem nostrorum actuum, in qua est par ratio, ac de æterna electione ad gloriam: habemus tamen immediatam libertatem ad ipsam temporalem electionem actuum: at verò, si non haberemus libertatem ad æternam electionem ad gloriam, neque habere possemus ad ipsum temporalem actum glorificationis, quia hic non liberè, sicut meritum, sed necessario à nobis elicitur.

75. Tertio repugnat, Deum talem modum in Prædestinatione hominum servare, qui repugnet alteri eius voluntati: atqui hic modus ab adversarijs assertus repugnat voluntati, quam Deus habet de nostra perfe-

ctione. Nam Dei voluntas est, ut in virtute & perfectione comparanda semper crescamus: *Estote, inquit Christus Matth. 5. perfecti, sicut pater vester cælestis perfectus est:* at hæc voluntas pugnat cum voluntate gloriæ in certo gradu & perfectione, independenter à nostris meritis definitæ. Etenim, si Deus independenter à nostris meritis definiuisset gloriæ in certo gradu & perfectione, non posset habere voluntatem, ut in ea agenda, atque amplianda nulum finem faceremus: nam hæc voluntas aduersatur priori.

76. Quarto, verisimile non est, Deum talem modum in prædestinatione servasse, qui & socordiam gigneret electis, & desperandi occasionem præberet reprobis: atqui hic modus & socordiam gignit electis, & desperandi occasionem præbet reprobis. Nam posito tali modo, iure posset unusquisque ita secum ratiocinari. Aut sum, aut non sum prædestinatus: si sum prædestinatus, iam certus ero, quod quidquid egero tandem saluabor; quia implicat Deum absolutam suam voluntatem me ad gloriæ elegisse, & de facto mihi non dare, quæ necessaria sunt ad eam consequendam. Si non sum prædestinatus, certus similiter sum, quod quidquid egero, tandem non saluabor; quia nihil efficere possum, quo salutem consequar, à qua ante omnia mea merita, efficaciter Dei voluntate exclusus sum. Quæ ratiocinatio vim non habet in nostra sententia, quia cum prædestinatio, & reprobatio facta sit in æternitate dependenter à nostris futuris operibus ab æterno præuisis; si sum prædestinatus, ideo sum, quia in Dei scientia præcesserunt mea merita cum auxilio gratiæ in tempore facta; quæ causa fuere, ut Deus ab æterno mihi gloriam prædestinaret. Si non sum prædestinatus, ideo non sum, quia similiter in Dei scientia præcesserunt mea demerita in tempore commissa; quæ similiter causa fuere, ut Deus ab æterno me à regno excluderet. Unde sicut Deus ab æterno potuit prævidisse bona mea opera, si ego nunc, ut iam pro mea libertate possum, bene sum operaturus; ita me ab æterno ad gloriam elegisse dependenter à meis bonis operibus, quæ sum factururus. Contra verò, sicut potuit ab æterno prævidisse mea demerita, si ego nunc, ut iam liberè possum, malè sum operaturus; ita me ab æterno à gloria exclusisse, dependenter à meis demeritis, quæ sum factururus: nam etiam si electio, vel exclusio à regno æternitate præcedat, causalitate tamen subsequitur mea merita, aut demerita in tempore facta: nam prius fuit in ipsa æternitate, me in tempore bene aut malè usque in finem vitæ operaturum, quam Deum me ad gloriam elegisse, vel à gloria exclusisse. Neque hinc sequitur, temporale fuisse causam æterni, quia non ut temporale, sed ut æternum in ipsa scientia Dei præcedens, fuit causa æterni.

77. Sed contra primò, nam eandem vim habet dilemma propositum in nostra sententia: quia, adhuc posito decreto vel de electione ad gloriam, vel de exclusionem à regno ex præuisione operum, impossibile est, aut electum da-

nari,

Matth. 5.

Eccles. 15.

nari, aut reprobam saluari. Respondeo, negando assumptum. Ad probationem autem distinguo antecedens, est impossibile impossibilitate consequente, supponente futura nostra opera in æternitate præuisa, concedo. Sola autem impossibilitas antecedens lædit libertatem, quia supponit gloriam, vel efficaciter decretam, vel efficaciter negatam independentem à nobis: non autem impossibilitas consequens, quæ supponit gloriam efficaciter decretam, vel negatam dependentem à futuris nostris operibus, in æternitate præuisis. Iuxta aliam verò sententiam habet prædictum dilemma suam vim, quia supponit gloriam, vel reprobationem efficaciter decretam independentem à nobis, non autem iuxta nostram; iuxta quam si bene egero, ego ipse sum causa, ut ab æterno sim ad gloriam electus: contra verò, si malè vixero, ego ipse sum causa, ut ab æterno sim à gloria exclusus.

78. Contra secundò, quia quòd Petrus fuerit ab æterno ad gloriam electus, non autem Iudas, est, quia Petrus fuit ab æterno præuisus cum gratia finali, non autem Iudas: sed quòd Petrus ab æterno præuisus fuerit cum gratia finali, non autem Iudas, est, quia Deus, vni præparauit gratiam finaliter congruam, quam non præparauit alteri: ergo cur vnus potius, quam alter sit ad gloriam electus, sola Dei voluntas fuit, vni potius, quam alteri, congruam gratiam præparantis. Respondeo negando consequentiam, nam licet efficax electio ad gloriam pendeat à gratia finali, & hæc à voluntate Dei gratiam præparante, quia tamen hæc in ratione efficacis pendet etiam à libero consensu creaturæ, vi cuius eadem gratia, quæ præuisa est efficax, præuideri potuit inefficax, à quo tamen libero consensu non pendet gloria ut efficaciter decreta, vel negata; ideo etiam si gratia finaliter congrua, ex qua pendet electio ad gloriam, sit à sola voluntate Dei, illam potius, quam aliam præparante, adhuc tamen efficax electio ad gloriam, ut à causa meritoria, pendet à nostris operibus ex gratia profectis, quia, ut infra probabimus, illa non decernitur, nisi ut corona, & merces, quæ essentialiter ordinem dicunt ad merita, tanquam ad causam meritoriam, & mouentem Deum ad gloriam decernendam.

79. Confirmatur, Nam hunc modum indicat tum multitudo Angelorum prædestinatorum, tum paucitas hominum saluandorum. Etenim si electio vel exclusio à regno, à sola Dei voluntate penderet, cur ad illud tam paucos homines, tam multos elegit Angelos? cum potius respiciendo ad caput homogeneum Christum, multò plures debuissent homines, quàm Angelos ad regnandum eligere. Ratio autem huius discriminis in nostra sententia facile assignatur: quia, cum electio ad regnum, proposita sit ut præmium in stadio virtutis certantibus, cumque angeli, breuius faciliusque ha-

buerint certandi stadium; contra verò homines diuturnius, difficiliusque ob infirmioris naturæ imbecillitatem, & impugnantiam hostium multitudinem, & calliditatem, plures Angelorum, quàm hominum præuisi sunt in fine certaminis victores.

80. Dices. Hinc sequi, primam radicem discretionis Prædestinatorum à non prædestinatis fore ex nobis, quia ex nobis est, ut series auxiliorum nobis præparata sit finaliter efficax, ex quorū efficacia pēdet prima radix discretionis prædestinatorum à nō prædestinatis. Respondeo negando sequelam. Nam prima discretionis radix pendet ex voluntate Dei, eam serie auxiliorum præparantis, quæ præuisa est finaliter congrua: hoc autem non pendet ex nostra voluntate, licet ex nostra voluntate pēdeat, ut ea præuisa fuerit finaliter congrua. Vtrumque igitur in nostra sententia saluatur, & quòd prima radix discretionis prædestinatorum à nō prædestinatis sit à Deo, eam serie auxiliorum præparante; quæ præuisa est finaliter congrua, & quòd electio, vel reprobatio à regno facta sit dependentem à nostris operibus; tum quia electio, & reprobatio decreta est per modum mercedis, & iuste pœnæ, quarū vtræque supponit ex parte eligendi, vel reprobandi, propria merita, aut demerita. Tum quia, quòd talis series auxiliorum præuisa sit finaliter efficax, vel inefficax, aliquo modo à nostra pendet libertate.

81. Quinrum absurdum est, quia vel homines sunt ad gloriam electi, ante vel post præuisum peccatū originale: si ante, ut Scotistæ putant, tunc sequitur, aut tale decretum non coherere cū his, quæ de facto post peccatum originale executioni mandantur, aut certè tale decretum fuisse mutatum: vtrumque est absurdum: ergo. Maior probatur, nā vel ante præuisum originale peccatum Deus ad æternam felicitatem prædestinavit eosdem homines, & cum eadem perfectione & mensura gloriæ, quos & cum qua nunc de facto prædestinavit; vel alios homines; & secundū aliam gloriæ mensuram. Si dicatur secundū, sequitur, mutatum fuisse prius decretum: si dicatur primum, sequitur, tale decretum nō coherere cum his, quæ de facto sunt executioni mandata: nam de facto saluatur multi, qui peccato non existente non fuissent saluati; ut multi ex ijs, qui ex illicito concubitu nascuntur, qui tunc nati non fuissent, contra verò multi tunc saluati fuissent, qui de facto post originale peccatum non saluantur, ut multi, qui ex occisis parentibus, & ex ijs, qui in diluuiο periēre, nati fuissent. Præterea nunc aliquos eligit ad gloriam, tanquam ad puram hereditatem, ut paruulos, cum solo Baptismo morientes, reliquos verò adultos ad eandem gloriam eligit, tanquam ad coronam: atqui peccato non existente, nullus fuisset ad gloriam electus, tanquam ad purā hereditatem, sed omnes electi fuissent ad illam, tanquā ad præmium, quia peccato nō existente, omnes adulta & matura ætate decessissent, cum nulla tunc immatura mors

Scotistæ

quæ tantum est pœna peccati, fuisset. Confirmatur, quia verisimile non est, ad eandem gloriæ mensuram predestinatos fuisse homines tunc, qui & diuturniore tempore vixissent, & intensiores, frequentioresq; actus virtutum eliciuissent ac nunc; qui & breviori tempore viuunt, & remissiores actus ob imbecillitatem vulneratę naturę eliciunt.

Augustin.
Thomista.

82. Si verò cum Augustino & Thomistis supponamus, electionem ad gloriā factam esse post originale peccatum, præuisum in se ipso scientiā visionis, tunc sequitur, gratiā collatā Adamo, non fuisse illi predestinatā ex efficaci intentione glorię; siquidem hæc fuit efficaciter decreta post præuisum peccatum originale, quod in hac sententiā supponit primā gratiā iam predestinatā Adamo. Ergo saltem aliquod medium non est ex efficaci intentione finis à Deo volitum; quod est contra plerisque aduersarios, qui in hoc sententiā fundant de electione ad gloriā ante pręuisa merita, eò quod putent, nullum medium ad gloriā conducens, prudenter eligi posse nisi ex efficaci intentione finis, cū tamen Adamus electus sit ad gloriā, & nihilominus ei prima gratia non fuit ex efficaci intentione glorię collata. Nec dici potest, quod prima gratia, utpote peccato interrupta, illi ad gloriā non conduxerit, nam eadē postea fuit illi per pœnitentiā restituta, & cum ea reliqua dona supernaturalia.

Quarta probatio ex rationibus.

83. Quartò probatur hæc sententiā ratione: potissima verò est. Nam de facto gloria decreta est adultis, ut merces & corona meritorum; non potuit autem decerni, ut merces & corona meritorum, nisi predestinata sit dependenter à meritis, pręuisis scientiā visionis: igitur electio adultorum ad gloriā decreta est dependenter à meritis ipsorum præuisis scientiā visionis. Cōsequentiā syllogisticē deducitur ex præmissis. Maior est de fide, in sacris literis expressè reuelata, Lucæ 6. *Gaudere in illa die & exultate, ecce enim merces vestra multa est in celo.* Secundę ad Timotheum quarto. *In reliquo reposita est mihi corona iustitię, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex; non solum autem mihi, sed & ijs, qui diligunt aduentum eius.* Eandem veritatem expressit Christus sub parabola operatorum in vineam conductorum, Matth. 20. & ratio huius rei est: quia Deus in decernenda nobis gloria magis respicit ad gloriā suam, quàm ad gloriā nostrā; sicut princeps, cū proponit pręmium certantibus, magis respicit ad gloriā propriā, quàm ad gloriā ipsorum certantium. Maior autem gloria redundat in Deum ex meritis nostris, quàm ex ipsa glorificatione nostra, quoniam merita sunt actiones, liberè eli-

Lucæ 6.

Secundā ad
Timoth. 4.

Matth. 20.

citę à creatura in obsequium ipsius Dei, gloria verò est actio necessariò producta: actio autem eò est honorificentior alteri, quò liberius in ipsius obsequium exhibetur. Minor, in qua torius difficultatis cardo versatur, probatur hoc pacto. Merces & corona essentialē respectum dicunt ad merita & labores, à quibus causantur in genere causę moralis meritorię: non possunt autem merces & corona causari à meritis coronandi, quin merita ipsa præcedant coronam in scientiā absoluta coronantis: igitur si gloria decreta est adultis, ut corona & merces, præcedere debuerunt ipsorum merita in scientiā absoluta Dei, tanquam causa meritorię mouens Deum ad gloriā ipsam, ut coronam illis decernendam. Quò sit, ut prius ratione, quàm Deus efficaciter nos ad gloriā elegerit, prævidere debuerit scientiā visionis nostra merita ex gratia profecta, propter quæ motus fuerit ad gloriā nobis, ut coronam decernendam.

84. Confirmatur, quia Deus magis mouetur à gloria & honore proprio, quàm à gloria & honore nostro; nam *universa propter semetipsum operatus est Dominus*, Proverbior. 16. ergo in decernendis medijs prius respexit ad merita, quàm ad gloriā nostram, quoniam merita sunt magis honorifica Deo, quàm ipsa glorificatio nostra. Consequentia verò probatur, quia id Deus respicit prius, quod principalius intendit: quare proxima ratio, qua motus est Deus ad præparanda huic potius, quàm alteri media efficacia, fuerunt ipsa merita finalia, quæ potius vni, quàm alteri desideravit: hæc verò præuisa scientiā visionis, fuerunt postea motius causa decernendi illis gloriā ut coronam.

Præm. 16.

85. Ad hanc rationem responderetur primò, sufficere merita sub conditione tantum præuisa, ut ex illis moveri potuerit Deus ad gloriā, ut coronam decernendam. Confirmatur, quia sicuti in nostra sententiā motus est Deus ad Christum, ut redemptorem eligendum, ex peccato Adam sub conditione tantum præuiso; ita moveri potuit ad gloriā, ut coronam nobis decernendam, ex meritis nostris sub conditione tantum præuisis. Sed contrā; nam ideo Deus elegit hos potius, quàm illos ad gloriā ut coronam capescendam, quia horum potius, quàm illorum merita prævidit: atqui sub conditione non potius Deus prævidit merita horum, quàm illorum; igitur ex meritis sub conditione tantum præuisis non potuit hos potius, quàm illos ad gloriā ut coronam eligere. Maior constat, nam electio ad gloriā ut coronam non est ex mera Dei voluntate, sed fundatur etiam in meritis ipsius coronandi. Minor probatur, quia sub conditione Deus non minus prævidit merita & demerita vnius, quàm merita & demerita alterius, si sub alia & alia serie auxiliorum, ac circumstantiarum constitu-

constitu-

constitutus fuisset. Vnde non potuit Deus potius ex meritis, aut demeritis vnus, quam alterius sub conditione tantum præiis ad gloriam, vt coronam decernendam moueri. Ad confirmationem, dispar est ratio de voluntate prædestinandi Christum vt redemptorem, & eligendi homines ad gloriam, tanquam ad coronam. Etenim prior voluntas tota pendet ex liberalitate Dei, nullam supponente certâ causam motiuâ ex parte creaturæ; posterior autem fundatur in certa causa motiuâ ex parte creaturæ, quæ sunt ipsius merita in obsequium Dei liberè exhibita.

86. Respondent secundò alij, voluisse Deum prædestinatis gloriâ vt coronam, non ex ipsorum meritis, tanquam ex causa meritoria, ipsum Deum mouente ad gloriâ decernendam, sed ex mera & pura sua liberalitate, atque amore. Ad eum modum, quo Pater aliquis desiderans dignitatem suo filio, vt illam maiore suo cum honore & fama consequatur, procurat, vt non gratis, sed per propria merita illam consequatur. Sed contrâ, quia vt probatum est, Deus non decernit nobis gloriam, vt præmium duntaxat nostri laboris, sed etiam, & quidem principalius, vt præmium & retributionem operis in eius honorem, & obsequium impensis; ac proinde in ea decernenda, non tam respicit ad bonum præmiandi, quam ad bonum & gloriam suâ propriam, quæ Deo principalius prouenit ex liberis nostris meritis, in eius honorem & obsequium impensis: igitur non potuit in gloria nobis decernenda moueri ex mera & sola sua liberalitate, nullo habito respectu ad merita nostra in ipsius obsequium exhibita; cum hæc sit principalis ratio, quam Deus in omnibus suis operibus intendit.

87. Respondent tertio alij, Deum duplex habuisse decretum de gloria, alterum intentionis, alterum executionis, per decretum intentionis docent, Deum nullum habuisse respectum ad merita prædestinandi, sed illam decreuisse ex mero suo beneplacito; ad ea tamen respectum habuisse per decretum executionis, in quo eandem gloriam nobis gratis definitam quoad intentionem, rursus decreuit, vt præmium & coronam ex meritis nostris in executione præiis. Sed contrâ, quia non potuit Deus in decreto ipso intentionis non intendere id; quod sibi maximè honorificum erat, & in maiorem sui gloriam & honorem redundabat; hoc autem sunt merita ipsa prædestinandi liberè in obsequium ipsius exhibenda. Præterea ob alias rationes displicet hoc duplex decretum in Deo, de quo in sequente ratione.

88. SECUNDA ratio desumitur ex ipsa temporali retributione gloriæ. Certum enim est, gloriâ quoad executionem retribui ex meritis, & propter merita, vt constat ex Matth. 25. Ergo etiam quoad intentionem definita est ex meritis, & propter merita ab æterno præiis. Consequentia probo, quoniam ipsa executio operis, manifestat intentionem agentis.

89. Negant aduersarij consequentiâ, & pro argumenti solutione recurrunt ad duplex illud decretum, paulò antè memoratum, nempe alterum per modum intentionis, quo Deus gloriam intendit, vt finem independentem à meritis; & merita vt media dependentem à gloria, tanquam à fine; alterum per modum executionis, quo eandem gloriam decreuit conferre dependentem à meritis, vt à causa morali meritoria. Sicut in quolibet artifice creato duplex distinguitur ordo, alter, quo ex præintento fine tendit ad media eligenda; alter, quo ex medijs progreditur ad finem exequendum. Primum decretum, quia gratis fit, nullo habito respectu ad meritum, tanquam ad rationem & causam moraliter mouentem, est purè misericordiæ & liberalitatis. Secundum, quia fit ex motu operum, in Dei honorem exhibitorum, est iustitiæ, seu gratitudinis, quo Deus remunerat opera in sui honorem & obsequium impensa. Hoc duplici decreto aduersarij conciliari putant multa loca Augustini, in quibus modò videtur concedere, gloriam prædestinari ex meritis, modò independentem ab illis. Priora explicant de voluntate executiuâ, posteriora de electiuâ.

90. Sed contrâ, tum quia, vt sæpè dictum est, non potuit Deus decreto intentionis non intendere id, quod in maiorem sui redundaret gloriam, nempe, velle prædestinari gloriam, vt præmium operum in ipsius obsequium impensorum; ac proinde prius ratione debuit velle merita, quam gloriam; siquidem gloriam voluit propter merita. Non potuit autem prius ratione velle merita, nisi prius etiam ratione illa præiiderit, vt absolutè futura; quia merita non voluit, vt purum finem, vti voluit nobis gloriam, sed vt obsequia in ipsius honorem exhibita; & consequenter vt præiis scientia visionis, cum scientia conditionatâ ad hoc non sufficiat. Tum quia superfluum est hoc secundum decretum, nam per primum manent omnia sufficienter applicata suo tempore exequenda, quia per illud Deus efficaciter intendit singula vt practicè causanda: igitur sine decreto executiuo, vt tantum prioris electiuo, omnia manet suo tempore executioni mandanda. Confirmatur, quoniam si prior voluntas est efficax, vti ab Adversarijs ponitur, non sistit in ipsa gloria speculatiuè tantum diligenda, per simplicem duntaxat complacentiam, sed ad eam etiam se extendit per practicâ & efficacem intentionem, quæ executionem includit; per hanc enim distinguitur practica intentio à simplici complacentia. Vnde eatenus in nobis, præter priorem voluntatem intentionis, est necessaria posterior executionis, quatenus voluntas in nobis non est per se ipsa operatiua ad extra, sed eger ad exequenda ea, quæ ipsa efficaciter intendit, ope virtutis executiæ distincta: at voluntas Dei se ipsa est operatiua ad extra; neque eger ad exequendum, quod ipsa efficaciter intendit, virtute executiuâ distincta.

Augustin.

Matth. 25.

Tum demum, quia vel hæc duo decreta concurrunt ad gloriam causandam; vt causæ partiales, vel vt totales: quouis modo concurrant, semper sequitur, quod defacto gloria nobis non conferatur ex solis meritis, cum tamen scriptura vbique testetur, gloriam nobis conferri ex meritis. Nec dici potest, quod sola merita sint causa collationis gloriæ, sicut è contra sola misericordia est causa electionis eiusdem gloriæ: quia repugnat, aliquid esse causam efficacis electionis ad gloriam, & non esse causam temporalis collationis eiusdem gloriæ. Nam libera electio gloriæ in Deo supra actum necessarium, cuius nulla datur causa, importat solam connotationem temporalis collationis gloriæ. Igitur, si misericordia est causa efficacis electionis ad gloriam, erit etiam causa temporalis collationis eiusdem. Vnde adhuc non posito posteriore decreto executiuo gloriæ, ex vitantium prioris nobis gratis conferretur gloria, cum vi talis decreti gloria sit totaliter, & efficaciter decreta.

Ruiz.

91. Respondent alij, inter quos Ruiz de prædestinatione Disp. XII. Sect. VI. & VII. Deum eadem volitione efficaci, & gratis intendisse gloriam ab æterno per merita consequendam à prædestinatis, & gratis illam in tempore conferre per merita, ita vt sicut ab æterno gratis voluit, vt gloria prædestinatis daretur ex iustitia & per merita, ita eadem voluntate in tempore gratis dat eandem gloriam ex iustitia, & per merita, non autem propter merita.

92. Verum hæc responsio dum vitare nititur vnum inconueniens, nempe duplicem illam voluntatem intentionis & executionis in Deo, in alia æquè absurdiora relabitur; quippe quæ & negat verum actum iustitiæ seu gratitudinis in Deo in retribuenda gloria prædestinatis, & ab eorum honestis operibus propriam tollit rationem meriti respectu consecutionis gloriæ. Primum est contra Paulum 2. ad Timotheum

2. Ad Tim.
4.

4. *Quam nempe gloriam, reddet mihi Dominus iustus iudex* &c. Dicitur autem Deus iustus iudex ipso actu iustitiæ, quo gloriam retribuit prædestinatis: ergo si hic actus non esset iustitiæ, falsò diceretur Deus gloriam reddere prædestinatis vt iustus iudex, sed potius illa elargiri vt liberalis donator. Secundum est contra Concilia & Patres, expressè docentes, opera iustorum esse vera & propria merita respectu consecutionis gloriæ. Audiatur Trident. sess. 6. Can. 32. *Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera, ita esse dona Dei vt non sint etiam bona ipsius iustificati merita, aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vita æterna, si tamen in gratia decesserit consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum: anathema sit.* Est etiam contra Christi doctrinam Matth. 25.

Trident.

Vbi tam glorificationis prædestinatorum, quam reprobationis reproborum, meritoria causa assignatur bona, & mala eorum opera.

93. Priorem sequelam ostendo: nam actus virtutis dicitur talis ex motiuo formali ipsius virtutis: In hac autem sententia, motiuum formale, quo Deus confert in tempore gloriam, non est virtutis iustitiæ seu gratitudinis, sed liberalitatis seu misericordiæ. Igitur in hac sententia, actus, quo Deus in tempore gloriam tribuit prædestinatis, non est iustitiæ seu gratitudinis, sed liberalitatis seu misericordiæ. Maior ab omnibus recipitur: cum ab eo virtutis actus suam habeat denominationem, à quo habet specificationem: habet autem specificationem à motiuo formali; non autem ab obiecto materiali. Vnde qui debitum restituit non ex motiuo iustitiæ, sed temperantiæ, ne nimium afficiatur erga pecuniam, non facit actum iustitiæ, nisi tantum materialiter, sed temperantiæ. Minor prima syllogismi probatur: nam in hac sententia, motiuum formale, quo Deus mouetur ad dandam gloriam prædestinatis, non est, vt eorum bona opera in sui honorem & gloriam facta recompenset, sed vt se illis liberalem & misericordem ostendat: siquidem non confert illis gloriam intuitu bonorum operum, sed mera sua liberalitate, & gratuita voluntate. Vnde donat illis in tempore gloriam, mediantibus bonis operibus, non vt meritis, quibus eam à Deo impetrent, sed vt puris medijs, quibus illam gratuita Dei voluntate consequantur.

94. Posterior sequela probatur: quoniam in hac sententia, Deus gloriam nec ab æterno præparauit, nec in tempore confert prædestinatis, intuitu ipsorum bonorum operum, sed mera sua liberalitate & misericordia: igitur tollitur ratio meriti à bonis operibus prædestinatorum, respectu consecutionis gloriæ. Antecedens est ipsum Aduersariorum assertum, qui propterea negant, gloriam dari propter merita, sed per, vel ex meritis. Consequentia verò probatur: nam sicut meritum in actu primo constituitur per virtutem moraliter motiuam alterius voluntatis: ita meritum in actu secundo formaliter constituitur per actualem motiorem, quæ alterius voluntatem moraliter mouet, ad aliquid ipsius intuitu dandum. Igitur si bona opera prædestinatorum non mouent moraliter diuinam voluntatem, vt intuitu ipsorum eis gloriam retribuatur, non habebunt respectu consecutionis gloriæ rationem meriti, sed meri ac puri medijs, ex ordinatione diuina prærequisiti.

95. Confirmatur primò. Non est vera causa meritoria, quæ non habet veram causalitatem causæ meritoria. Atqui bona opera prædestinatorum, iuxta hanc sententiam, non habent veram causalitatem causæ meritoria respectu consecutionis

gloriæ

gloriæ: Ergo respectu consecutionis gloriæ non sunt vera merita, contra citatam auctoritatem Concilij. Maior patet: nam causa constituitur formaliter in ratione causæ causalitate. Minor probatur: nam causalitas causæ meritoria, est motio moralis, qua mouetur agens ad retribuendum aliquid intuitu ipsius operis merentis.

96. Confirmatur 2. Merita non causant, nisi vt præcognita: iuxta hanc autem sententiam, bona opera prædestinatorum non causant vt præcognita, igitur non habent veram rationem meriti. Maior patet: nam merita causant impetrando ab ipso præmiante ob suam honestatem exhibitam in honorem alterius, præmium: impetrant autem vt præcognita ab ipso præmiante, vt per se claret. Minor primi syllogismi probatur: quoniam iuxta hanc sententiam, Deus tribuit gloriam prædestinatis in tempore ex eadem voluntate, qua illam prædestinavit ab æterno: sed iuxta hanc eandem sententiam, illam ab æterno Deus non prædestinavit ex meritis præcognitis vt absolute futuris, quo pacto tantum sunt apta impetrare meritorie gloriam à Deo. Minor hæc probatur: nam hæc fuerunt ab æterno præuisa post decretum de medijs efficacibus, quæ in hac sententia præparata fuerunt post decretum electionis ad gloriam: ergoneque in tempore illam tribuit ex meritis præcognitis. Nam licet, quando Deus in tempore gloriam tribuit, merita cognoscat, vt actu iam in sui honorem exhibita, talis tamen meritorum cognitio ad gloriæ collationem se habet merè comitantè: siquidem ex sola voluntate electiua ad gloriam, & ex eodem motu, quo ab æterno motus fuit, independentè ab illis prædestinatorum meritis in hac sententia gloriam tribuit in tempore.

Matth. 25. 97. Confirmatur tertio: Nam Matth. 25. æquè pro collatione gloriæ, ac pro pænæ inflictione, tanquam causa meritoria assignantur bona opera prædestinatorum, & mala reproborum: atqui hæc sunt vera causa moralis meritoria inflictionis pænæ: ergo & illa erunt vera causa moralis meritoria collationis gloriæ. Minor conceditur ab Aduersarijs, qui quamuis concedant, negatiuam exclusionem à gloria non esse propter demerita, haud tamen negant, ipsam positiuam inflictionem pænæ esse propter eorum peccata, tanquam propter veram causam moralem meritoriam talis pænæ.

98. Confirmatur quarto: Quoniam hæc responsio tollit ab ipsa gloria prædestinatorum formalem rationem mercedis, coronæ, ac præmij. Nam merces dicitur per respectum ad laborem, propter quem, & intuitu cuius soluitur, iuxta illud ad Rom. 4. *Ei autem, qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum*

debitum. Corona autem, & præmium dicuntur per ordinem ad opera bona propter quæ, & intuitu quorum retribuuntur. Sicut pænna dicitur per respectum ad opera mala, propter quæ, & intuitu quorum infligitur. Vnde solum materialiter in hac sententia diceretur merces, corona, & præmium, ex ipsa materiali & extrinseca consecutione gloriæ per merita, non autem formaliter ex intrinseco actu, quo Deus illam tribuit, cum talis actus in Deo in hac sententia non sit iustitiæ & gratitudinis, sed misericordiæ & liberalitatis.

99. TERTIA ratio ducitur ex æterna reprobatione positiua malorum, quæ sicut facta est ex præiis demeritis, ita æterna electio iustorum ex præiis meritis: tum quia non minus in executione gloria retribuitur ex meritis, quam pænna ex demeritis: ergo non minus in intentione gloria decernitur ex meritis, quam pænna ex demeritis. Tum quia vtraque est à Deo viatoribus proposita, vt meta & finis præsentis certaminis; ergo sicut decreta est vna ex demeritis, ita & altera ex meritis.

100. At potuit, inquit, Deus independentè à meritis decernere gloriam, quia bona est, non autem pænnam, quæ ex se bona non est, & culpam supponit. Sed contrà, tum ad hominem contra Thomistas. Nam potest Deus in ipsorum sententia, prædefinire actus malos; igitur ex se etiam poterit prædefinire pænnam. Consequentiam probo, nam plus est prædefinire actum prauum, qui malitiam intrinsecè includit, quam pænnam, quæ illam tantum supponit: nam potest Deus supposito peccato pænnam intendere, cum tamen peccatum nullo pacto intendere possit. Tum quia hoc potius demonstrat, vtramque esse à Deo dependentè à nostris operibus definitam; cum hoc nullum inuoluet absurdum, & aliunde pænna & præmium melius sibi respondeant.

Contra Thomistas.

Ordo decretorum Dei circa Prædestinationem Adultorum ac Parvulorum.

101. Vt autem totam hanc de prædestinatione doctrinam breuiter comprehendam, Dicendum est, Deum primo decreuisse condere hunc mundum, & in eo tot creaturas rationales, æternæ gloriæ capaces, sub ijs circumstantijs & occasionibus voluisse creare, quot & sub quibus de facto eas creauit: Tum liberali & misericordi sua voluntate omnibus præparasse sufficientia media ad salutem, quibus singulæ creaturæ possent talem gloriam consequi. Hæc autem media fuerunt tum Christus prædestinatus vt Redemptor ex occasione peccati præuisi sub conditio-

ne fu-

ne futuri, in hac serie & ordine Vniuersi: tum institutio Sacramentorum, & quædam vniuersalia media in causis ipsis vniuersalibus præparata. Deinde singulis eligisse media vberiora & efficacia vniuersis, minus vbera & inefficacia alijs pro beneplacito suæ voluntatis, & rerum, circumstantiarumve opportunitate. Atque totum hoc decretum fuit liberalitatis & misericordiæ. Quod verò sibi complacuerit, vberiora & efficaciora vniuersis, quàm alijs auxilia conferre, hoc spectat ad alios fines, nempe ad suam, & creaturæ libertatem ostendendam; ad dona gratiæ magnificandam; ad naturæ imbecillitatem manifestandam, aliosq; fines sibi notos. Tum ex tot creaturarum multitudine alias præuidisse cum collatis donis in sua gratia, & amicitia finaliter perseverantes; alias verò defectu propriæ voluntatis, in finali peccato decedentes. Tandem absoluto, & definitiuo decreto illis æternam felicitatem, vt condignum præmium, his sempiternam miseriam in pœnam suorum scelerum statuissse. Atque hoc est decretum illud, quod S. Augustinus iustitiæ, & remunerationis appellat, quo Deus nobiscum se gessit more iudicis, definiens præmium vniuersis, & decernentis pœnam alijs, ipsorum operibus condignam. Atque in hoc vltimo signo, & decreto compleretur tota series & ordo prædestinationis, & reprobationis adulatorum, absque alio decreto executiuo distincto, cum vi huius voluntatis media, & finis maneat executioni suo tempore efficaciter applicata.

Augustin.

101. In qua serie & ordine signorum non modò in Deo assignamus antecedentem voluntatem saluandi omnes; in ipso primo decreto mittendi Christum; vt redemptorem in remedium peccati sub conditione præuisi, & instituendi sacramenta, præparandique media vniuersalia pro omnibus ad supernaturalem felicitatem consequendam: sed etiam saluamus, quo pacto Deus neminem ex se antecedente voluntate à regno exclusit; & quòd nulla facta sit exclusio, nisi post præuisa demerita. Saluamus etiam peculiarem affectum, quem Deus habet etiam ante præuisa merita, in ipsa voluntate præparandi media congrua erga prædestinatos, quem non habet erga reprobandos, quibus tantum præparat media sufficientia. Hæc tamen peculiaris dilectio, quæ simul fuit præ alijs ad gratiam efficacem electio, non est in Deo distincta voluntas à voluntate ipsa præparandi media efficacia ad gloriam; cuius tantum fuit virtualis, non formalis electio. Sicut è contra, electio ad gratiam inefficacem, quæ est simplex electio virtualis ad gloriam, simul fuit efficax exclusio virtualis à regno. Neque enim repugnant hæc duæ voluntates in Deo, simplex scilicet volitio rei, & simul efficax volitio eiusdem, quando illæ effectum de-

cernunt dependenter à voluntate alterius, cuiusmodi sunt hæc duæ voluntates in Deo. Nam prior hoc ipso, quòd tribuit media sufficientia ad salutem, quantum est de se intendit illam: posterior verò, quia non tribuit media efficacia, quibus simus salutem infallibiliter consecuturi; dicitur efficax volitio eiusdem, non quidem formalis, cum nondum reprobos ab æterna salute formaliter excludat, sed tantum virtualis, inclusa in ipsa mediorum inefficacitate. Vnde qua ratione non repugnant voluntas dandi media sufficientia, & voluntas dandi media efficacia ad salutem: eadem ratione non repugnant simplex voluntas virtualis ad gloriam, & efficax voluntas virtualis ad eandem.

103. Atque hæc de Prædestinatione adulatorum tam hominum, quàm Angelorum. Cæterum paruuli non eliguntur ad gloriam, tanquam ad præmium ex ipsorum præuisis meritis, quorum nondum sunt capaces; sed tanquam ad puram hæreditatem, ex præuisa eorum finali iustificatione, ad quam ordinantur ex meritis Christi, tanquam capitis, medijs causis tam naturalibus, quàm liberis, ex quarum applicatione pendet eorum iustificatio, per regenerationis lauacrum.

*Corollaria Doctrina ad primum caput
argumentorum ex Scripturâ.*

104. Ex dictis infertur primò, non modò gloriam & ab æterno decretam fuisse, & in tempore datam propter præuisa merita futura, sed etiam gratiam iustificantem, eiusque incrementum adultis tam in æternitate præparata; quàm in tempore collata esse propter præuisa merita futura, vel de congruo, respectu primæ gratiæ iustificantis, vel de condigno respectu incrementi eiusdem. Ratio, quoniam etiam hæc dantur vt præmium propter merita, vel de congruo, vel de condigno: ergo etiam hæc decernuntur & conferuntur propter præuisa merita illius, intuitu quorum decernuntur & conferuntur: cum hoc exigit ratio præmij, vt non prius decernatur, vel conferatur, quàm promerentis opera, intuitu quorum illud decernitur & conferatur, præuideantur futura.

105. Infertur secundò, non solum quando præmium decernitur, vel conferitur propter merita ipsius præmiandi; sed etiam, quando decernitur, vel conferitur propter merita alterius, debent illa prævideri vt absolute futura. Ratio quia siue merita sint propria ipsius præmiandi, siue alterius, vt valeant præmium causare, debent in scientia præmiantis præcedere præmium, quia debent illud causare præ-

cognita

cognita ut absolute futura; eo quod debent illud causare, moraliter inclinando voluntatem præmiantis, ut illud in sui recompensam retribuat. Hinc fit, ut merita Christi debuerint ut absolute futura in scientia Dei præcedere tam hominum, quam Angelorum prædestinationem, quibus de facto iuxta probabiliorem sententiam, collata est gratia & gloria intuitu meritum Christi.

106. Dicitur. Sæpe Deus excitat unum, ut propter orationem & bona opera ipsius saluet alium: sed talis excitatio est effectus voluntatis, quæ Deus vult saluare alterum: cum tamen huiusmodi excitatio non sequatur, sed præcedat merita ipsa excitandi, siquidem ad hoc illa datur, ut per eam quis ad merendum pro altero excitetur: ergo non semper merita unius præcedunt in scientia præmiantis præmiu alteri retribuendum. Resp. Negando minorem assumptam. Etenim talis excitatio non est effectus voluntatis formalis de gloriæ electione, quia nondum est in se decreta formaliter; sed vel est effectus voluntatis virtualis inclusæ in alia voluntate formali antecedente de medijs, vel est ipsa prima voluntas virtualis de gloria, inclusa in ipsa prima voluntate formali de præparanda excitatione, tanquam primo medio ad gloriæ consecutionem.

107. Inferitur 3. Non semper prædestinatos discerni à non prædestinatis per primam gratiam congruam, sed per ultimam finalem: tum quia interdum secundum hanc sunt æquales; cum tam prædestinatus, quam reprobis interdum vocentur ad primam gratiam congruam. Tum quia donec prævideatur gratia finalis, semper est in prædestinata libertas illam respuendi, ac proinde semper manet scientia diuina indifferens ad oppositum videndum, cum visio æterna Dei supponat obiectum futurum. Etenim prius prioritate rationis & quasi causalitatis obiecti fuerunt ab æterno merita finalia futura Petri, quam eorundem præscientia in Deo. Dixi, non semper: quia interdum prædestinatus discernitur à non prædestinato per solam primam vocationem congruam, quando scilicet illa simul est finalis, ut contingit in duobus paruulis, quorum vnus baptizatus, alter non baptizatus ex hac vita decedit.

108. Inferitur 4. Etiam si in tota serie mediorum, quibus prædestinatus gloriam consequitur, multa à Deo decernantur, & conferantur, ut præmia intuitu præcedentium operum, tanquam meritum vel de congruo, vel de condigno, adhuc tota series mediorum dicitur ex gratuita & liberali Dei voluntate preparata prædestinato. Ratio, quia omnia subsequencia merita originem trahunt ex prima vocatione congrua, tanquam ex radice, quæ cum nulla præsupponat merita, nec condigna, nec congrua, cum ante illam non præce-

dant nisi opera naturalia, quæ cum ordine gratiæ nullâ habent connexionem, omnino gratis præparatur, & conferitur: ac proinde reliqua etiam opera, quæ ex ipsa tanquam ex radice originantur, dicuntur gratis dari.

109. Dicitur. Hoc pacto etiam gloria dici potest gratis nobis præparari & conferri, contra ea, quæ supra docuimus. Sequela probatur, nam etiam gloria originem trahit ex prima vocatione tanquam ex prima radice. Resp. Bifariam posse gloriam considerari, vno modo, ut integrat totam seriem prædestinationis, quæ incipit à prima vocatione: & ut sic, concedo, gloriam gratis nobis præparari, & conferri: in quo sensu dicitur gloria ab Augustino gratia pro gratia: alio modo, seorsim quatenus effectus est præcedentium meritum: quo pacto non gratis, sed ex iustitia seu gratitudine nobis præparatur, & conferitur. Eadem ratione media posteriora, quæ dantur ob merita priora, si considerentur ut integrantia totam seriem prædestinationis includentis primam vocationem, dicuntur gratis dari, ratione primæ vocationis, à qua originantur: si verò considerentur seorsim ut effectus distincti priorum meritum, ut sic non gratis, sed ex iustitia & gratitudine nobis præparantur, & conferuntur.

110. Inferitur 5. Posse finem simul in eodem signo rationis decerni ut exequendum per tale medium, vel tale medium executioni mandandum propter talem finem; non posse autem simul in eodem signo rationis decerni meritum ut causam præmij, & præmiu ut effectum meriti. Ratio discriminis: quoniam etsi finis sit causa mediij, & medium effectus finis in intentione; ut tamen vnum decernatur ut exequendum per aliud, non prærequiritur cognitio alterius, ut absolute futuri, sed sufficit, ut vtrumque cognoscatur possibile, eo quod finis non causat per bonitatem existentem, sed possibilem: eadem possibilitas sufficit, ut cum fine decernatur medium vel tanquam effectus ipsius in intentione, vel tanquam causa eiusdem in executione. Ut autem præmiu decernatur propter meritum, necessario prærequiritur cognitio meriti ut absolute futuri; quia meritum non causat nisi propter bonitatem existentem à præmiante præcognitam; cumque cognitio rei ut absolute futuri præsupponat absolutum decretum Dei de eadem re futura, non poterit in eodem signo rationis decerni præmiu & meritum simul, cum decretu præmij præsupponat cognitionem meriti, & cognitio meriti decretum mediorum ad meritum necessarium. Hinc patet, cur in sexto tomo de Incarnatione Disp. VII. asseramus, potuisse Deum in eodem signo rationis simul decernere Incarnationem propter remedium peccati præiusti scientia conditionata, tanquam propter finem proximum,

& simul

Augustin.

& simul remedium ipsum peccati dependenter ab Incarnatione, tanquam à medio ex voluntate Dei connexo cum tali fine, & virtutemque propter Christi gloriam & exaltationem, tanquam propter finem magis remotum, etiam si Christi opera ut causa meritoria debuerint ratione præcedere prædestinationem gratiæ & gloriæ tam hominum, quam Angelorum, dependenter à quibus prædestinati sunt. Quoniam in ratione finis & medij vnum non necessariò præsupponit alterum ut absolute futurum, vti præmium præsupponit meritum.

111. Infertur 6. Quæ hæc dicta sunt, non repugnare ijs, quæ supra docuimus Disp. XIV. De voluntate Dei, Sect. V. posse nimirum Deum antecedenter ad nostram libertatem prædefinire omnes actus nostros in indiuiduo, absque præiudicio nostræ libertatis: nam ibi asserimus, huiusmodi prædefinitionem non repugnare creaturæ libertati, eò quod cum tali prædefinitione stare potest intrinseca libertas in creatura, qua liberè prædefinitum actum elicere possit, quæ libertas non saluatur in assecutione gloriæ, si hæc independentem à nostris meritis decernitur; quia hanc non liberè, sed necessariò eliciamus, Physicè prædeterminati à lumine gloriæ. Hic verò tantum docemus, huiusmodi prædefinitionem independentem à libera cooperatione nostra futura repugnare naturæ præmij. Quare potest Deus absque læsione nostræ libertatis antecedenter ad liberam nostram cooperationem absolute futuram, prædefinire actum charitatis, exempli causa: quia potest ea media ad illum eliciendum nobis præparare, cum quibus præiudicet illum eundem liberè sub conditione à nobis eliciendum. Non potest autem eundem actum prædefinire tanquam præmium alterius actus, nisi præiudicet eo actu, intuitu cuius hic decernitur in præmium, ut absolute futuro, cum hoc poscat ratio ipsa præmij, ut non primò decernatur, quàm prævideatur causa meritoria propter quam decernitur.

Ad primum caput argumentorum ex Scripturâ.

112. Ad argumenta oppositæ sententiæ, & primò ad testimonia Scripturæ respondeo primò, ea omnia explicari posse de electione ad gratiam efficacem, ut ea explicat Augustinus lib. de correptione & gratia, de dono perseverantiæ, & lib. de prædest. Sanctorum, in cuius decimo capite, hoc constituit inter prædestinationem seu electionem, & ipsam gratiam discrimen, quod prædestinatio seu electio, est gratiæ præparatio; gratia verò, est ipsa temporalis gratiæ collatio. Vnde illam appellat electionem secundum propositum, quæ qui vocatur, infallibiliter respondet: eamque distinguit à vocatione, qua multi vocantur, & non eligun-

tur, quia non vocantur electione efficaci, & secundum propositum. Ex qua voluntate provenit, ut sæpè Deus multa operetur supra ordinariam naturæ cursum ut ipse Augustinus testatur de correptione & gratia capite 7. iuxta hunc sensum explicatur allarum exemplum de Iacob & Esau; alioqui illud nimium probaret; probaret enim, Deum ex se Esau odisse, cum tamen nihil eorum, quæ fecit Deus, odit, Sapient. 11.

113. Secundò allata Scripturæ testimonia explicari possunt de electione ad gloriam, non per modum causæ & à priori; sed per modum signi, & à posteriori; quo pacto dicere solemus, omnes præsciti damnantur; non quod præscientia sit causa damnationis, sed signum tantum, & causa cognoscendi infallibilis. Hoc modo intelligitur locus ille Act. 13. *Crediderunt, quotquot præordinati erant in vitam æternam*; ita ut præordinatio in vitam æternam fuerit signum, & causa tantum in cognoscendo, cur hi potius, quàm illi credituri essent: cum potius merita futura præuisa fuerint causa præordinationis in vitam æternam, & postea signum, & causa cognoscendi futura merita eorundem præordinatorum. Alij non improbabiler hunc locum explicant de prædestinatione ad fidem, quæ vita æterna inchoatim dicitur, iuxta illud Ioan. 17. *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum-Christum*: ut sensus sit, actu crediderunt quotquot erant per congruam vocationem ad fidem à Deo prædestinati. Alioqui si de prædestinatione ad gloriam ibi sermo esset, necessariò dicendum foret, omnes, qui tunc crediderunt, fuisse prædestinatos, ac proinde saluatos: contra verò eos, qui tunc non crediderunt, non fuisse prædestinatos. Quod nec verum, nec probabile videtur, cum non soleat Deus viatoribus suam prædestinationem, & multò minùs reprobationem reuelare.

114. Tertio eadem Scripturæ testimonia intelligi possunt de electione ad gloriam tantum virtuali, & conditionata, sub intellecta tacita conditione, si in accepta gratia permanferint. Sic explicatur locus ille Lucæ secundo. *Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum*. Alioqui, si de absoluta electione ad gloriam Christus locutus fuisset, reuelasset Apostolis eorum prædestinationem, quod non est verisimile, cum hoc affectum retardet benè operandi.

115. Vnum superest testimonium paulò difficilius explicatu, præcitato loco Sapientiæ 4. *Rapius est, ne malitia mutet intellectum eius, aut ne filio deciperet animum illius*. Adhuc autem illud difficiliter reddit ratio, quam Scriptura ibidem assignat: *Placita enim erat, inquit, Deo anima illius: propter hoc properavit educere illum de medio iniquitatum*. Vbi ratio, cur aliquan-

Explicatur
Scriptura
2.

Ioan. 17.

Explicatur
Scriptura
3.

Lucæ 2.

Sapient. 2.
Locus diffi-
cilis Script.

do

do Deus præmaturè iustum ex hac vita rapiat, est, quia placita est ei anima iustius. Est autem Deo placita anima iusti propter electionem ad gloriâ, quæ ipsius merita præcedens mouet Deum finaliter ad rapiendum illum ex hac vita, antequam in peccatum cadat.

116. Sed in primis hunc locum explicans Augustinus lib. de prædest. Sanctorum cap. 14. huiusmodi præmaturum raptum iusti, ne malicia mutet intellectum eius, non refert ad gloriâ, sed ad gratiæ efficacis electionem, nam ex testimonio Scripturæ colligit contra Pelagium, gratis nobis gratiam dari. Secundo rectè explicari potest de efficaci electione ad gratiam finalem, propter quam placita est Deo anima iusti; aut etiam de ipsa electione ad gloriâ decretam iam, & prædefinitam ex meritis finaliter præiudicis.

*Ad secundum caput argumentorum
ex auctoritate Augustini.*

Augustin.
explicatur.

117. Ad auctoritatem verò Augustini respondeo, illum per electionem intelligere vel electionem ad gratiam, vel ad gloriâ independentem ab operibus liberi arbitrij, solius naturæ viribus elicitis. Tum quia de hoc erat inter ipsum, & Pelagium controuersia. Tum quia, quæ de electione docet, ait esse certa fide credenda, quod de electione ad gloriâ dependentem ab operibus gratiæ dici non potest. Nec sat est dicere, Augustinum obiter etiam hanc sententiam catholicam inter disputandum contra Hæreticos impugnasse: tum quia debuisset hoc explicare; alioqui eadem censura Catholicam, atque hæreticam sententiam damnasset. Tum quia ubique Augustinus egit de electione prædestinatorum, vel de electione secundum propositum, nunquam illam expressè appellat electionem ad gloriâ; sæpè autem expressè vocat electionem ad gratiam. Signum igitur est, quod quando illam absolute appellat electionem, non intelligat, nisi de electione ad gratiam, non de electione ad gloriâ.

118. Primus igitur locus adductus intelligendus est de electione ad gratiam efficacem, quæ, quia simul est virtualis, & inchoata electio ad gloriâ, dicuntur ad eam prædestinati electi ad regnandum cum Christo. Quod autem per electionem ad regnandum cum Christo eo loco intelligat Augustinus electionem ad gratiam efficacem, quæ simul est virtualis electio ad gloriâ, constat: tum quia nunquam eo loco, vel alibi, ut dictum est, ipse virtutis nomine electionis ad gloriâ: Tum quia expressè & signatè hanc electionem eo loco appellat electionem ad gratiam: *Electi sunt, inquit, per electionem, ut dictum est, gratiæ, non præcedentium meritum suorum.* Tum quia tales electos ait esse

discretos ab ipsa massa perditionis, *gratiæ largitate, & præscientiâ.* Si autem per electionem intellexisset electionem ad gloriâ profectò ille non dixisset, eos discerni, *præscientiâ, & gratiæ largitate, sed potius voluntate, & electione ad gloriâ, quæ præscientiâ, & gratiæ largitatem antecedit, & primò ac principaliter prædestinatos à massa perditionis discernit.*

119. Eodem modo intelligendus est secundus locus. Ad tertium verò, neganda est consequentia, quoniam ante fidem nulla præcedunt opera gratiæ, propter quæ possumus ad fidem eligi, sicut præcedunt ante gloriâ. Ad quartum neganda est minor: nam in doctrina Augustini propositum est idem, atque electio ad gratiam efficacem, ut vel mediocriter in doctrina Augustini versato constat. Ad confirmationem, quod ubique ipse defendit, est, electionem ad gratiam, aut si mauis, etiam ad gloriâ, non fieri ex solus liberi arbitrij meritis, de qua tantum erat ipsius contra Pelagianos disputatio.

Quid pro-
positum si-
gnificat in
doctrina
Augustini.

*Ad tertium caput rationum oppositæ
Sententiæ.*

120. Ad fundamentum oppositæ sententiæ, distinguendum est antecedens: semper efficacem electionem mediorum præcedit efficax voluntas finis, nego: semper efficacem electionem mediorum præcedit aliqua simplex saltem voluntas finis, concedo. Constat de ipsa efficaci electione mediorum efficaciam, quæ Deus interdum confert reprobis in hac vita; certum enim est, sæpè Deum in hac vita conferre reprobis media efficacia ad salutem, cum tamen illa non causentur ex efficaci, sed ex simplici dumtaxat affectu finis, quem Deus illis intendit in ipsis medijs & causis vniuersalibus. Quod autem nequeant media eligi, nisi ex aliqua saltem intentione finis, patet; quia media dicunt essentialem respectum ad finem, tanquam ad causam, propter quam eliguntur. Quod autem non semper sit necessaria efficax intentio finis ad efficacem electionem mediorum, probatur: tum quia interdum finis non solum pendet ab agente conferente media, sed etiam ab agente applicante media ad finem consequendum; media verò solum pendunt ab agente media ipsa conferente. Unde poterit Deus conferre media efficacia, etiam si non intendat efficaciter finem, quia efficax intentio finis non solum pendet à Deo, sed etiam à creatura in genere causa meritorie: efficax verò electio mediorum pendet à solo Deo. Tum quia, esto Deus per efficacem electionem mediorum non præintendat efficaciter finem remotum, & minus principalem respectu sui, qui est gloria ipsa creature; per eam tamen efficaciter præintendit finem proximum, & magis principalem respectu sui, qui sunt merita ipsa

Ad rationes

creaturæ.

creaturæ, in obsequium ipsius Dei exhibita. Quæ merita Deus principaliter, utpote sibi magis honorifica, in negotio prædestinationis intendit.

121. At nequeunt, inquit, merita prius intendi, quam prævideantur, nequeunt autem prævideri ante efficacem electionem mediorum: igitur nequit Deus efficacia media eligere propter efficacem intentionem meritorum. Respondeo, merita dupliciter posse prævideri; vno modo, ut absolute futura; alio modo, ut tantum possibilis. Primo modo debent prævideri, quando intenduntur in genere causæ meritorie, mouentis moraliter agens ad retribuendum præmium in recompensationem operis, in obsequium ipsius præmiantis impens; secundo tantum modo, debent prævideri, quando intenduntur in genere causæ finalis, mouentis agens ad communicandam sibi ipsi existentiam. Cuius discriminis ratio est, quia quando intenduntur in genere causæ meritorie, præsupponi debent existentia, saltem in ipsa scientia præmiantis; quia merita non sunt apta mouere præmiantem ad retribuendum merenti præmium, nisi ut existentia: quando verò intenduntur in genere causæ finalis, cum non debeant mouere agens, nisi ad existentiam sui, non est necesse, ut præsupponantur existere: alioqui præsupponerentur secundum effectum, secundum quem debent ab agente causari. Quare non potest Deus intendere merita in genere causæ meritorie, nisi illa prævideat, ut euidetia in sua scientia absoluta: potest autem illa intendere in genere causæ finalis, si tantum illa prævideat ut possibilis: potest autem illa prævidere, ut possibilis ante efficacem electionem mediorum; ac proinde ante efficacem electionem mediorum potest illa efficaciter intendere in genere causæ finalis, etsi nequeat illa intendere in genere causæ meritorie, nisi post efficacem electionem mediorum, ex quorum libera applicatione pendunt merita ipsa in executione exhibenda.

122. Vnde prima probatio antecedentis solum ostendit, non posse media eligi, nisi ex aliqua simplici saltem intentione finis, quod ultro concedimus. Ad secundam probationem dico, minorem esse veram, quando electio mediorum adæquatè pender ab intentione finis, secus quando electio mediorum non pender adæquatè ab intentione finis, sed etiam à libertate eligentis, vel ab aliquo alio fine ab eligente efficaciter intento. Vnde non sequitur, plus virtutis esse in effectu, quam in causa adæquatè sumpta; nam hæc non est tantum inefficax intentio finis, sed etiam libertas ipsa eligentis media, vel intentio alterius finis ab eligente efficaciter præintenti.

123. Ad Tertiam probationem, distinguo minorem: non possunt prædestinari adæquatè, & completè distinguui à non

prædestinatis, sola voluntate mediorum efficacium, concedo: nam sicut completa prædestinatio includit utramque voluntatem, mediorum scilicet, & finis; ita per utramque prædestinati completè secernuntur à non prædestinatis: non possunt distinguui incompletè & inchoatiuè, nego. Nam ea voluntate prædestinati distinguuntur à reprobis, quæ includit media infallibiter consecutura finem: hæc autem est voluntas præparandi media efficaciam, quæ est propria prædestinatorum.

124. Ad probationem minoris, distinguo primum consequens: non distinguuntur inchoatiuè prædestinati à non prædestinatis, sola voluntate mediorum efficacium prius, quam prævideatur ipsorum finalis consensus, ut ratio motiua ad præparanda illis talia media, nego: nam licet posteriora media Deus præpararet ex meritis prioribus, prima tamen, & consequenter totam prædestinationem ex nullis præparat meritis: ut conditio verò, sine qua non posset Deus ea media præparare, ut liberè ab ipsa creatura exequenda, concedo.

125. Ceterum negandum non est, Deum in ipsa efficaci electione mediorum concomitanter & virtualiter, antecedenter & formaliter, intendere vni potius, quam alteri efficaciter gloriam. Per quam efficacem intentionem virtuales gloriam prædestinati discernuntur à non prædestinatis, saltem inchoatiuè, & virtualiter. Cur autem Deus virtualiter tantum, & non formaliter dicatur intendere finem efficaciter prædestinatis in ipsa electione efficacium mediorum, ea est: quia volitio libera Dei dicitur talis, vel talis volitio formaliter per connotationem talis, aut talis rei liberè à se dependentis: cum igitur voluntas mediorum efficacium nondum connotet formaliter gloriam prædestinatorum, ut coronam liberè à se dependentem, cum in eo signo nondum sit gloria definita ut corona, quia in eo signo nondum sunt præuisa merita, à quibus pender definitio gloriæ ut coronæ: non potest dici volitio efficax formalis gloriæ ut coronæ, sed tantum virtualis.

126. Ad primam confirmationem, nego antecedens de efficaci intentione formalis gloriæ, secus de efficaci intentione virtualis, inclusa in ipsa efficaci voluntate dandi perseverantiam. Neque valet, gratis præparat perseverantiam; ergo gratis etiam præparat gloriam. Nam perseverantia dicit totam collectionem auxiliorum, quam nec de congruo mereri possumus, quia includit prima auxilia, quæ sub meritum non cadunt; gloria verò supponit merita, quæ præsupponunt auxilia gratiæ: vnde gloria non decernitur ex auxilijs gratis collatis, sed ex meritis præsupponentibus auxilia gratis collata. Quod argumentum soluendum est etiam ab aduersarijs in ordine ad ipsam executionem gloriæ, quæ datur ex meritis, ex quibus tamen non datur perseverantia.

127. Ad secundam confirmationem, neganda est consequentia; & retorqueo argumentum contra ipsos aduersarios: nam sicut Christus non habuit gloriam animæ in executione dependenter à meritis proprijs, ita neque illam habuit in intentione: contra verò, quia nos gloriam in executione accipimus dependenter à nostris meritis, ad eandem etiam quoad intentionem eligimur dependenter ex iisdem meritis. Ratio autem cur Christus gloriam animæ non habuit ex meritis, est, quia hæc fuit altiori titulo, nempe filiationis naturalis debita; & aliunde, ut illam ex meritis haberet, derogasset maiori perfectioni ipsius, quia oportuisset primum actum, quo illam sibi meruisset, non fuisse claram Dei visionem, quia hæc non est proportionatum principium merendi. Unde gloriam corporis, quam potuit sine præiudicio maioris perfectionis sibi mereri, habuit dependenter à meritis, non tantum in executione, sed etiam in ipsa intentione. Augustinus autem hoc exemplum solum affert ad probandum, electionem ad gratiam non fieri ex meritis: Nam ea, inquit, gratia fuit ab initio fidei sua homo quicumque Christianus, qua gratia homo ille ab initio suo factus est Christus; sed ille ex suis meritis non habuit, ut fieret Christus; ergo neque ut nos Christiani efficeremur.

128. DICES. Sicut Deus eodem decreto, quo gratis decreuit vnionem hypostaticam, decreuit etiam gloriam corporis Christi & omnes dotes ipsius, tanquam proprietates ipsam vnionem hypostaticam naturaliter consequentes: hoc tamen non obstante, decreuit Deus, eandem gloriam corporis conferre Christo dependenter à meritis ipsius præiudis: ita potuit eandem gloriam gratis decernere prædestinatis eodem ipso decreto, quo illis gratis decreuit ipsam gratiam efficacem, & simul dependenter ab ipsorum meritis præiudis, alio decreto eandem gloriam illis decernere. Respondeo negando paritatem: nam licet potuerit Deus hoc modo gloriam nobis decernere, de facto tamen illam hoc modo non decreuisse aperte colligimus ex Scripturis, & Patribus, in quibus, & à quibus semper gloria nobis proponitur ut merces & corona; si autem illa decreta etiam fuisset, ut purum donum cum gratia conexum, hoc ipsum fuisset aliquando nobis in Scripturis insinuatum: sicut, quia gloria corporis Christi fuit etiam cum ipsa vnione hypostatica gratis decreta; ut proprietates consequens illam, hoc ipsum etiam asseritur à Patribus. Unde nullis existentibus meritis in Christo, ex vi prioris decreti, adhuc illi gratis collata fuisset gloria corporis: at nullis existentibus meritis in nobis, nullo pacto ex vi alicuius presentis decreti conferretur nobis æterna gloria. Signum igitur est quod gloria non est nobis vi alicuius presentis decreti definita ut purum donum, sed tantum ut præmium & merces.

129. Instabis. Ideo eodem decreto, quo decreta fuit vnio hypostatica, simul decreta fuit gloria corporis Christi, quia hæc est naturaliter connexa cum illa; unde non potuit decerni vna, quin eodem etiam decreto decerneretur & altera; sed eodem modo gloria est naturaliter connexa cum gratia efficaci, tanquam fructus cum semine, & effectus cum causa. Respondeo negando minorem: nam gratia, cum qua est connexa gloria, tanquam fructus cum semine, non est prima, ad quam tantum gratias eligimur, nam illa non est gratia iustificans & habitualis, cum qua tantum est connexa gloria, ut fructus cum semine, sed præueniens, & actualis, cum qua non est per se connexa gloria; cum illa stare possit cum peccatore, nullum ius habente ad gloriam. Quando igitur Deus eligit prædestinatum ad gratiam iustificantem, non eligit ad illam, nisi media cooperatione ipsius prædestinati. Unde sicut ad talem gratiam non eligimur, nisi dependenter à nostris meritis; ita nec ad gloriam, cum tali gratia naturaliter connexam, nisi dependenter ab iisdem nostris meritis.

130. Ad tertiam confirmationem, concedunt Ochamus, Catharinus, & Gabriel maiorem; sed melius est neganda; nam priuilegia, quæ istis Sanctis conceduntur, omnia saluari possunt per specialem electionem ad gratiam.

131. Ad quartam confirmationem, nego antecedens de voluntate absoluta, & directa ante operum præuisionem; concedo autem de voluntate absoluta, & directa post operum præuisionem. Ex his patet ad quintam confirmationem: nam siue prædestinati eligantur ante, siue post præuisionem meritorum, semper verum est, quod nullus in eo regno admittitur, nisi ex singulari prouidentia, & præfinitione Dei. Unde totum id, quod in argumento assumitur, saluatur, etiam si electio ad gloriam facta sit post præuisionem merita: nam ipsi præiudis, completa est æterna prædestinatio saluandorum, ad quam exequendam tota Diuina gubernatio tendit.

132. Ad ultimam confirmationem, neganda est minor; nam licet electio ad gloriam sit ex meritis, quia tamen hæc ipsa merita fundantur in gratia, quæ est opus puræ misericordiæ, etiam electio ad gloriam, atque adeo tota prædestinatio est opus misericordiæ. Sicut licet iustificatio adultorum fiat ex meritis præcedentibus, saltem de congruo, quia tamen hæc ipsa merita nituntur primæ gratiæ, quæ ex nullis meritis conferatur, tota iustificatio dicitur gratuita, & opus misericordiæ.

Ocham.
Catharin.
Gabriel.

SECTIO V.

Quinam sint effectus Diuinae Prædestinationis?

133. **V**T dignoscere possimus, quinam sint effectus Diuinae prædestinationis, statuendum nobis est, quæ conditiones requirantur, ut aliquid dicatur effectus Diuinae prædestinationis. Porro duæ conditiones necessariae sunt, ut aliquid sit prædestinationis effectus. Prima est, ut sit effectus Dei; cum enim prædestinatio sit actus Diuinae mentis, quo creatura rationalis dirigitur in vitam æternam; quidquid est effectus prædestinationis, Dei effectus sit, oportet. Quod sit, ut peccatum, quia Dei effectus esse nequit, prædestinationis effectus esse non possit. Secunda est, ut aliquo modo actu conducatur ad beatitudinem supernaturalem. Vnde non sufficit, si tantum possit conducere, nisi etiam actu conducatur; quia cum effectus prædestinationis sit effectus illius peculiaris voluntatis, qua Deus supra reprobos diligit electos, diligit autem Deus electos supra reprobos, ratione efficaciae voluntatis, quâ illis efficacia media præparat ad beatitudinem consequendam; ut aliquid sit effectus talis voluntatis, ut condistincta à voluntate erga reprobos, debet actu conferre ad beatitudinem ipsam supernaturalem, alioqui non differret ab effectu voluntatis circa reprobos: nam etiam reprobis in hac vita Deus confert supernaturalia dona, quæ illos perducere possent ad beatitudinem. Ut igitur effectus vnus differat ab effectu alterius, debet vnus actu conferre ad vitam æternam, ad quam non confert alter. Vnde si daretur aliquod donum in prædestinato, quod naturâ suâ posset quidem ad vitam æternam conducere, actu tamen non conduceret, non diceretur prædestinationis effectus, eo quod non esset effectus illius peculiaris voluntatis, quâ Deus diligit electos supra reprobos.

134. Ex his fit, ut communia illa media in vniuersalibus causis supernaturalibus, Incarnationis, Redemptionis, Institutionis Sacramentorum, & Prædicationis Diuini Verbi præparata, non sint dicenda effectus prædestinationis, nisi ut actu applicata prædestinato, quia ut actu applicata prædestinato fiunt propria illius peculiaris voluntatis, quâ Deus supra reprobos diligit electos. Cæterum illa in actu primo considerata, sunt tantum effectus prouidentiae supernaturalis, per quam Deus ad omnes se extendit. Non est autem necessarium ad hoc, ut aliquid sit effectus prædestinationis, ut actu conferat ad beatitudinem supernaturalem, positiuè merendo illam, ut incrementum illius, sed sufficit, ut quocunque mo-

do ad illam disponat, proximè, vel remotè, positiuè, vel negatiuè, remouendo tantum impedimenta & peccata, quæ impediunt, ne prædestinatus cum auxilijs sibi præparatis beatitudinem sibi promereatur, vel adaugeat.

135. In his duabus conditionibus includitur tertia, quam alij ut distinctam numerant, quod scilicet effectus prædestinationis debeat contineri intra ordinem gratiae, & supernaturalis prouidentiae. Etenim hoc ipso, quod prædestinationis effectus debet ad supernaturalem beatitudinem conferre, necessariò debet intra ordinem gratiae, & supernaturalis prouidentiae contineri; cum nihil possit ad supernaturalem beatitudinem conferre, nisi aliquo modo contineatur intra ordinem gratiae, ac supernaturalis prouidentiae. Cum autem duplex sit ordo supernaturalis, quoad substantiam, & quoad modum; ut aliquid sit effectus prædestinationis, non est necesse, ut sit ordinis supernaturalis quoad substantiam, sed sufficit, ut sit ordinis supernaturalis tantum quoad modum.

136. His præmissis, pro maiore claritate praesentis controuersiae, distinguenda est duplex series effectuum, ad supernaturalem beatitudinem conducentium. Altera est donorum naturalium, eo fine, & intentione collatorum, ut prædestinatum iuuent ad destinatum finem facilius consequendum. Altera donorum quoad substantiam supernaturalium, cuiusmodi sunt omnia illa, quæ in intrinseca sua essentia spectant ad ordinem gratiae: quorum aliqua se habent ut finis, aliqua ut media, ut in qualibet prædestinationis serie, consecutio beatitudinis est finis cæterorum præcedentium donorum, quæ tanquam media ordinantur ad beatitudinem, tanquam ad finem consequendum. Rursus inter media ipsa aliqua sunt, quæ immediatè influunt in ipsam beatitudinis consecutionem, ut sunt omnia dona, & merita, nunquam peccato interrupta, sed semper continuata usque in finem vitae cum ipso perseverantiae dono. Alia verò sunt, quæ tantum mediatè conducent. Alia, quæ nullo pacto videntur ad beatitudinis consecutionem conferre, ut sunt omnes actus studiosi, tam naturales, quam supernaturales, in statu peccati à prædestinato elicit. Præterea omnes vocationes inefficaces, quibus subinde solent prædestinati à Deo in hac vita præueniri, & excitari. Vltima difficultas est de ipsa peccati permissione, an aliquo modo possit esse Diuinae prædestinationis effectus. His adnotatis, accedendum est ad singulos effectus in particulari examinandos.

*An dona naturalia sint effectus Diuinae
Prædestinationis?*

137. **D**ONA naturalia sunt tripartita; alia spectant ad intrinsecam constitutionem nature, vel substantialem, ut ipsa rei substantia & creatio; vel accidentalem, ut potentia & proprietates; alia ad operationes ipsius substantia. Quæ adhuc sunt duplicis generis; aliæ merè naturales; aliæ liberæ, & honestæ. Postrema sunt, quæ tantum spectant ad bona externa, ut bona educatio, opes, nobilitas, amici, & his similia.

138. PRIMA sententia affirmat, omnia bona naturalia esse effectus Diuinæ prædestinationis. Est Bannez. 1. p. quæst. 23. art. 2. Granadi tract. 6 disp. 2. Suarez lib. 3. de Prædest. c. 7. eamq; indicat Durand. in 1. dist. 41. quæst. 2. num. 7. dum docet, quidquid promouet, vel disponit ad beatitudinem consequendam, siue fiat ex impressione cæli, siue ex occasione præcæta, siue quocumq; alio modo, totum includi in effectui ipso prædestinationis. Probatur primò ex S. Thoma. 1. p. q. 23 a. 8. argum. sed contra. vbi docet, Iacob impetratum fuisse precibus Isaac, qui alioqui prædestinatus non fuisset: ergo substantia ipsa Iacob prædestinata fuit precibus Isaac.

139. Secundò, Quia substantia ipsa prædestinati prærequiritur ad beatitudinem tanquam subiectum, in quo illa recipienda est, & à quo, tanquam à Diuino instrumento, efficienda est.

140. Tertiò, opera honesta moralia ad gloriam conducunt impediendo peccata, quæ sunt obstacula Diuinæ gratiæ, quò minus illa vberis in cordibus nostris diffundatur. Præterea bona educatio, opes, amici, nec non tribulationes, & pœnæ ipsæ temporales valde conducunt, ut quis non peccet, bene operetur, & iustificetur, ac proinde ut gloriam consequatur. Confirmatur, quia, sicut hæc omnia peti, ita & impetrari solent à Deo, quemadmodum & ad gloriam ipsam multum conducere consueverunt.

141. Quartò, probatur vniuersaliter de omnibus donis, tam naturalibus, quàm supernaturalibus, ex illo Pauli testimonio ad Ro. 8. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, ijs, qui secundum propositum vocati sunt Sancti.* Quem locum communiter Patres interpretantur de prædestinatis, nam hi propriè dicuntur secundum propositum, hoc est secundum intètionem Dei efficacem vocati.

142. Quintò, illa sunt effectus Prædestinationis, quæ Deus facit determinatus ab ipsa prædestinatione: atqui omnia bona naturalia Deus confert prædestinato determinatus à Prædestinatione: igitur omnia bona naturalia sunt effectus prædestinationis. Maior cõstat, nã effectus prædestinationis sũt omnia, & sola ea, quæ ex actibus ipsi prædestinantis proueniunt: cum enim prædestinatio consistat in actu libero Dei, ea omnia, & sola dicuntur effectus prædestinationis, quæ à tali

actu libero Dei proficiscuntur. Minor probatur, quia prædestinatio est ipsum imperium Diuinum, quatenus intimat executionem omnium mediorum, quibus ad certum gradum gloriæ à Deo singulis prædestinatis præfixum aliquâ ratione peruenitur: sed omnia bona naturalia sunt media, quibus ad prædictum gloriæ gradum aliquâ ratione peruenitur: igitur omnium bonorum naturalium executio intimatur ab ipsa prædestinatione, atque adeò sunt effectus ipsius.

143. Confirmatur, quia Deus non solum præfixit singulis angelis & hominibus determinatum gradum gloriæ essentialis, sed etiam accidentalis: ergo non solum ea, quæ conducunt ad consequendum certum gradum gloriæ essentialis, sed etiam quæ conducunt ad consequendum certum gradum gloriæ accidentalis, sunt effectus prædestinationis; atqui omnia bona naturalia saltem conducunt ad consequendum certum gradum gloriæ accidentalis; cum de eiusmodi bonis beati & gaudeant, & peculiare gratias Deo agant: igitur sunt effectus prædestinationis.

144. SECUNDA sententia negat, vllum donum naturale esse effectum prædestinationis. Est Och. in 1. dist. 41. ad rationes pro prima opinione, & Gabrielis ibidem art. 3. dub. 1. vbi docent, solam beatitudinem supernaturalem esse effectum prædestinationis. Fundamentum ipsorum est duplex. Primum est, quia prædestinatio est tantum de fine, non autem de medijs: atqui sola beatitudo supernaturalis est finis prædestinationis; igitur sola hæc est effectus prædestinationis. Secundum est, quia nihil, quod est commune cum reprobis, potest esse effectus prædestinationis: atqui bona naturalia sunt cõmunia cum reprobis: igitur nequeunt esse effectus prædestinationis. Confirm. nam id solum est effectus prædestinationis, quod confert ad beatitudinem supernaturalem consequendam, vel augendam; atqui nullum bonum naturale confert ad beatitudinem supernaturalem consequendam, vel augendam, cum nullum bonum naturale sit proportionatum medium ad talem finem causandum.

145. Tertia sententia docet, ea tantum bona naturalia esse effectus prædestinationis, quæ nobis ex meritis Christi conceduntur: ea autem non sunt, quæ vel ad intrinsecam constitutionem hominis, vel ad intrinsecas opes, & honores spectant; sed quæ vel ad honestos actus virtutum, vel ad externa signa, quæ Deus nobis præparat, ut internum spiritum sanctæ cogitationis nobis inspiret, pertinent. Est Vasq. 1. part. disp. 93. c. 4. Arrubalis disp. 81. & aliorum. Fundamentum est, quia id tantum est effectus prædestinationis, quod ut distinctum beneficium à creatione prædestinato confertur: atqui non omnia dona naturalia prædestinato conferuntur, ut distincta beneficia à creatione, ut per se patet: ergò. Maior probatur, quia ut sæpe Augustinus docet, prædestinatio pertinet ad ordinem gratiæ, ut condistinctum

Bannez.
Granad.
Suarez.
Durand.

S. Thomas.

Ocham.
Gabriel.

Vasquez.
Arrubal.

Augustinus.

Augustin.

ab ordine naturæ. Igitur ea tantum bona naturalia erunt effectus prædestinationis, quæ ut distincta beneficia à creatione nobis conferuntur. Nam ea tantum possunt esse beneficia per Christum collata: quia ex Aug. Epist. 90. & 105. Christus non est mortuus, ut essemus homines, sed ut essemus iusti: *Etenim Christus non pro nullis, inquit, ut homines conderentur, sed pro impijs mortuus est, ut iustificarentur.* Pro præsentis difficultatis solutione

146. Dico primò: Non omnia bona naturalia sunt effectus Diuinæ prædestinationis, sed tantum quæ per modum medijs aut dispositionis actu conferunt ad consecutionem gloriæ, vel ad incrementum illius. Prima pars assertionis constat ex fundamento tertie sententiæ. Nam sicut Prædestinatio supponit naturalem providentiam circa prædestinatos: ita effectus prædestinationis supponere debent effectus naturalis providentiæ circa eosdem prædestinatos: hæc autem sunt quæcunque pertinent ad naturalem constitutionem ipsorum prædestinatorum: nam omnia hæc supponi debent tanquam substratum & subiectum prædestinationis, quæ sicut aduenit providentiæ naturali, ita & effectus huius effectibus illius.

147. SECUNDA pars assertionis probatur, quia licet bona naturalia per se ipsa spectata, secundum naturalem exigentiam causarum naturalium, non sint consentanea media ad consequentem, vel augmentum beatitudinis supernaturalis; nihilominus ut ordinata à Deo, & collata ultra naturalem exigentiam causarum naturalium, fiunt apta media ad consecutionem, & incrementum illius, vel per modum dispositionis remouentis impedimenta gratiæ, vel per modum facilitantis naturam ad actus meritorios exercendos, & dona ipsa supernaturalia recipienda: vel per modum meriti de congruo, cuiusmodi sunt actus morales honesti, cum auxilio extraordinario intra eundem ordinem naturæ à prædestinato eliciti.

S. Thom. explicatur.

148. Ad primum argumentum primæ sententiæ ab auctoritate S. Thomæ ductu. Respondet, eo tantum probari, interdum substantias ipsas rationales à Deo creari precibus Sanctorum, quas alioqui Deus non creasset; non autem probari, tales substantias esse effectus prædestinationis respectu ipsarum substantiarum, quæ creantur: nam ad hoc, ut sint effectus prædestinationis respectu ipsarum substantiarum, quæ creantur, non sufficit, ut sint creatæ ultra exigentiam causarum naturalium, sed debent etiam ordinari, ut media respectu ipsarum substantiarum ad consequendam, vel augendam sibi beatitudinem, cum tamen ipsæ non sint sibi media ad beatitudinem consequendam, vel augendam, sed tantum subiectum & substratum; quod ad prædestinationis effectum non facit, quia prædestinatio, ut dictum est, esse debet de ijs, quæ superadduntur naturæ.

149. Ad secundum nego, ad effectum præ-

destinationis sufficere, esse tantum subiectum beatitudinis, & instrumentum obediens Dei ad illam producendam, nisi etiam conferat ad illius consecutionem, vel incrementum, modo supra explicato.

150. Tertium, & quartum argumentum cum sua confirmatione, solum probat secundam partem assertionis: iuxta quam explicanda est præcitata auctoritas Pauli.

Paulus.

151. Ad quintum, neganda est vniuersaliter minor, & solum limitanda ad ea tantum bona naturalia, quæ per modum medijs conferunt ad consecutionem, vel incrementum beatitudinis supernaturalis. Ad confirmationem respondeo, duplicem esse gloriam accidentalem in beatis; vnam, quæ per se consequitur ipsam beatitudinem essentialem, ut est gloria corporis, & reliquæ dotes ab ea fluentes; alteram, quæ tantum per accidens cum illa coniungitur, cuiusmodi est omne gaudium, quod beatus de quacunque re creata, vel beneficio à Deo accepto concipere potest: prior tantum est effectus Prædestinationis, non autem posterior.

152. Ad primum fundamentum secundæ sententiæ, negatur maior, ut mox patebit. Ad secundum, neganda est minor: nam licet in reprobis sint etiam bona naturalia, & sæpe maiora, & præstantiora, quam in prædestinatis; non sunt tamen in illis media actu conducentia ad gloriam, vel gloriæ incrementum, quod ad effectum Prædestinationis requiritur. Ad confirmationem, negatur etiam minor: ad cuius probationem, distinguendum est duplex bonum naturale; alterum quoad modum, & quoad substantiam simul, cuiusmodi sunt omnia bona, tam quoad substantiam, quam quoad modum naturæ debita; atque hæc nullo pacto sunt proportionata media ad gloriæ consecutionem: alterum naturale tantum quoad substantiam, supernaturalis verò quoad modum, quia saltem ratione modi, quo fit, est supra debitum naturæ, & à Deo ordinatum ad gloriæ consecutionem. Atque hæc bona possunt esse media, saltem per modum dispositionis ad gloriæ consecutionem.

S. Thomas.

An omnia dona supernaturalia sint effectus Prædestinationis?

153. PRIMA sententia negat, beatitudinem ipsam esse effectum Prædestinationis. Est Durandi in 1. dist. 41. q. 2. nu. 10. Contrà verò Ockamus ibidem ad rationes pro prima opinione, & Gabriel art. 3. dub. 1. negant, media esse effectus Prædestinationis, sed solum beatitudinem. Fundamentum illius est, quia Prædestinatio non est de fine, sed de medijs. Contrà verò fundamentum horum est, quia Prædestinatio est tantum de fine, non autem de medijs. Confirmatur, nam id solum est effectus Prædestinationis, quod est proprium prædestinatorum: at sola beatitudo est.

Durandus
Ockam.
Gabriel.

est propria prædestinatorum, reliqua enim sunt communia cum reprobis.

152. Dico secundò. Omnia bona supernaturalia sunt effectus Diuinæ prædestinationis. Est communior inter Scholasticos, sequentes Magistrum in 1. dist. 40. c. ultimo. & colligitur ex præcitato testimonio Pauli ad Rom. 8. *Omnia cooperantur in bonum ijs, qui secundum propositum vocati sunt Sancti.* Etenim ad minimum auctoritas hæc intelligenda est de bonis supernaturalibus, quæ suapte naturâ ordinantur ad beatitudinem supernaturalem. Quod verò Apostolus inter prædestinationis effectus comprehendat ipsam etiam beatitudinem, constat ex sequentibus verbis: *Quos, inquit, prædestinavit, hos etiam vocavit, & quos vocavit, hos & iustificavit, quos autem iustificavit, illos & glorificavit.* Vbi non solum media omnia, sed etiam finem ipsum numerat inter effectus prædestinationis. Nec obstat, quod altera lectio loco, *glorificavit*, legat magnificavit: tum quia reddit eundem sensum, nam magnificat Deus sanctos suos, illos glorificando. Tum quia potius standum est editioni correctæ à Clemente, quæ habet *Glorificavit*.

Magister.
Rom. 8.
Editio à Clemente correctæ.

153. SECUNDO, probatur nostra assertio ratione de omnibus effectibus supernaturalibus, hoc pacto. Quidquid proficitur ab actu Dei prædestinante hominē ad ultimum finem consequendum, est effectus Diuinæ prædestinationis: atqui omnia bona supernaturalia collata prædestinato proficiuntur ab actu Dei, prædestinate ipsum ad ultimum finem consequendum: ergo omnia bona supernaturalia in prædestinato sunt effectus Diuinæ prædestinationis. Maior constat ex ipsa definitione prædestinationis, quæ ut illam definit S. Doctor 1. part. quæst. 23. art. 1. est ratio transmissiois creaturæ rationalis in finē vitæ æternæ in mente Diuina existens. Minor probatur, nam ab illo actu immediate proficitur opus externum, à quo immediate dirigitur, & intenditur: sed omnia bona supernaturalia, collata prædestinato immediate diriguntur, & intenduntur ab huiusmodi actu prædestinante hominem in ultimum finem: omnia enim, quæ Deus confert prædestinato eo dirigit, ut tandem per ea ultimum finem consequatur: atqui finis ultimus, ad quem mediante Diuinâ prædestinatione creatura rationalis dirigitur, est ipse Deus in seipso visibilis, & amabilis, ad quem finem consequendum non solum dirigitur gratia, & reliqua auxilia supernaturalia, sed etiam ipsamet visio, & amor beatificus, tanquam proximæ, & formales rationes, quibus immediate talis finis in se ipso attingitur.

S. Thomas.

154. Tertiò probatur assertio de singulis effectibus supernaturalibus: nam vocatio, teste Trid. sess. 6. c. 5. est, unde nostra iustificatio, sumit exordium, quæ connexa cum reliquis donis supernaturalibus influit in ipsam gloriæ consecutionem, tanquam principium illius remorum. Vocationem sequitur liber ipse consensus in vocationem, quo sal-

tem de congruo meremur ipsam iustificationem, per quam formaliter restituimur in amicitiam Dei, & reponimur in adoptionem filiorum ipsius, per quam ius acquirimus ad ipsam gloriam & beatitudinem supernaturalem. Iustificationem consequuntur actus supernaturales, liberè à iusto elicti in statu gratiæ, quia omnes, ut suppono, sunt meritorij augmenti gratiæ, & gloriæ. Ipsum denique perseverantiæ donum est principalis effectus Diuinæ prædestinationis, quo prædestinatus immediate consequitur suam beatitudinem formalem. Ipsa verò beatitudo formalis, quæ complectitur utrumque actum intellectus, & voluntatis, est forma, quâ proximè & immediate prædestinatus coniungitur cum Deo ultimo fine, & obiecto beatifico. Igitur incipiendo à vocatione usque ad beatitudinem ipsam formalem inclusivè, omnia sunt effectus Diuinæ prædestinationis, quia omnia diriguntur à Deo, ut media ad obiectum beatificum, quod est ultimus finis creaturæ rationalis, in se ipso attingendum.

155. Controversia nonnulla superest de triplici genere donorum supernaturalium, an sint effectus prædestinationis? Primum est eorum, quæ statim oblata respuuntur à prædestinato, ut sunt omnes vocationes inefficaces, quibus prædestinatus resistit. Secundum sunt dona omnia, & merita peccato interrupta, an hæc sint effectus prædestinationis, ut primò collata, an tantum ut per pœnitentiam reparata? Supponimus autem cum communi sententia Theologorum, huiusmodi dona, & merita peccato mortificata, iterum per pœnitentiam in nobis reviviscere, & ad pristinum præmium acceptari, ut suo loco ostendemus. Tertium est eorum actuum supernaturalium, qui à prædestinato eliciuntur in statu peccati.

156. Quoad primum & secundum genus bonorum putant Valentia 1. p. q. 23. puncto 3. & Vasquez. disp. 93. c. 3. nec vocationes inefficaces, nec dona & merita peccato interrupta esse effectus Diuinæ prædestinationis, nisi ut pœnitentia reparata. Probant primò, quoniam illa sunt communia cum reprobis: nihil autem commune cum reprobis potest esse effectus prædestinationis; nam sicut hæc non est providentia communis reprobis, sed propria prædestinatorum; ita nec effectus illius debent esse communes cum reprobis, sed proprii prædestinatorum.

Valentia.
Vasquez.

157. Confirmatur, nam posito, quod Deus nullum ad gloriam eligat, nisi post præuisa merita, nullam habet ante talem electionem peculiarem voluntatem erga prædestinatos, nisi solam voluntatem præparandi illis media efficacia, quæ simul est virtutis voluntas eos ad gloriam eligendi: atqui ista interruptitur per permissionem peccati; ergo nisi non à voluntate pristina merita, & dona ad gloriam reordinentur, non manebunt peculiari aliquâ voluntate ad gloriam ordinata; cum prior sit per permissionem peccati interrupta.

158. Probatur secundò, nam ea tantùm sunt effectus prædestinationis, quæ actu conferunt ad beatitudinem supernaturalem consequendam, vel augendam; sed neque vocationes inefficaces, neque dona, & merita peccato interrupta actu conferunt ad beatitudinem supernaturalem consequendam, vel augendam, nisi per penitentiam reparata: ergò.

159. Tertio, si vocationes inefficaces, & merita peccato interrupta essent effectus prædestinationis, antequam ista per penitentiam reuiviscerent, sequeretur in protoparentibus fuisse aliquos effectus prædestinationis independenter à meritis Christi. Sequela probatur, nam omnia dona & merita, quæ præcesserant eorum peccatum, non potuerant à Deo decerni dependenter à Christi meritis, quia secundum probabilior sententiam Christus non fuit electus ante præuium eorum peccatum, & consequenter nec dona & merita, quæ præcesserunt eorum peccatum, potuerunt à Deo decerni dependenter à meritis Christi.

160. Probatur quartò: Quoad tertium genus bonorum, nempe quoad actus supernaturales à prædestinato in statu peccati elicitos. Quoniam hi nullo pacto sunt meritorij vitæ æternæ, vel augmenti illius, cum non sint eliciti à subiecto grato. His tamen non obstantibus.

161. Dico tertio: Etiam vocationes inefficaces, & dona ac merita peccato interrupta, non modò vt penitentia reparata, verùm etiam vt primò collata, actusq; ipsi supernaturales in statu peccati à prædestinato eliciti, sunt effectus Diuinæ prædestinationis. Probatur primò ex illo Apostolico principio: *Omnia cooperantur in bonum ijs, qui secundum propositum vocati sunt Sancti.* Etenim cum hoc principium ab Apostolo assignatum sit vniuersale, nõ est, cur illud ad certa quædam bona limiteretur, & ad reliqua omnia non extendatur, si commodè possit.

162. Probatur secundò assertio, quoad singulas suas partes. Primam sic probo. Ille est effectus prædestinationis, qui datur à Deo voluntate saltem virtuali cõsequendi beatitudinem, actusq; ad illius cõsecutionem confert: Sed vocationes inefficaces dantur à Deo voluntate saltem virtuali, consequendi beatitudinem, actusq; ad illius cõsecutionem in prædestinatis conferunt: ergò. Maior constat ex dictis; nam duo tantùm necessaria sunt ad effectum prædestinationis; & quòd sit effectus Dei, atq; adeò vt procedat ex voluntate ipsius; & quòd actu ad beatitudinem conferat. Minorem probo, quia licet vocationes inefficaces non habeant in prædestinato effectum, quando actu offeruntur, habent tamen postea, quando prædestinatus resipuerit, & de omnibus susceptis beneficijs gratias agit, nec non de sua ingratitudine, quòd Deo non responderit, confunditur.

163. Probo secundam partem, hoc pacto. Dona & merita peccato interrupta, non so-

lùm vt penitentia reparata, sed etiã vt primò collata dantur prædestinato à Deo voluntate saltem virtuali perducendi illum in vitam æternam: sed hæc voluntas non interruptitur per peccati permissionem; & actu conferunt ad vitam æternam, non modò vt penitentia restaurata, sed etiam vt primò collata; ergò non solùm vt penitentia reparata, sed etiam vt primò à Deo collata, sũt effectus prædestinationis. Maior constat, nam quidquid supernaturale Deus confert creaturæ rationali, confert voluntate saltem virtuali perducendi illam in vitam æternam; quia confert iuxta exigentiam rei conferendæ, quæ sicut intrinsecè ordinatur ad vitam æternam, ita cum eo ordine & fine à Deo confertur. Minor quoad priorem partem probatur, quia quando Deus permittit in prædestinato peccatum, quo ipsius merita & dona ad tempus interruptuntur, permittit illud, vt ex eo per penitentiam prædestinatus feruentior, & humilior resurgat. Ergo prior voluntas, quæ eadem dona, & merita ad gloriam ordinauerat, non interruptitur, sed continuatur mediã voluntate permittendi peccatum, eo fine, vt prædestinatus inde feruentior, & humilior resurgat. Antecedens infra ostendam. Consequentia patet, nam eatenus per aduersarios est necessaria noua voluntas in Deo, quæ pristina dona & merita ad gloriam reordinetur, quatenus prior voluntas per voluntatem permittendi peccatum interruptitur, eò quòd nequit à Deo peccatum permitti, vt ex eo prædestinatus per penitentiam feruentior, & cautior resurgat: igitur si potest Deus hoc fine peccatum permittere, non est, cur prioris suam voluntatem interruptat, si quidem illam continuare potest cum ipsa voluntate permittendi peccatum ob maiorem profectum, & vtilitatem ipsius prædestinati.

164. Probatur minor quoad secundam partem: nam, vt suppono, merita per peccatum interrupta non amittunt intrinsecè jus ad gloriam, quod ab initio habuerunt, quando fuerunt à prædestinato elicita, sed tantùm manet extrinsecè impedita, quo extrinsecò impedimento per penitentiam sublato, statim merita ipsa secundum pristinum valorem, & non tantùm secundum præsentem, quem per penitentiam acquirunt, actu conferunt in vitam æternam. Vnde in ordine ad pristinum valorem præsens penitentia tantùm se habet vt pura conditio.

165. Tandem probo tertiam partem assertionis propositæ. Nam omnes actus supernaturales eliciti à prædestinato in statu peccati, non modò sunt meritorij de congruo aliorum auxiliorum, quibus prædestinatus proximè disponitur ad penitentiam, verùm etiam illi in mea sententia relinquunt habitum supernaturalem in prædestinato, quo ille facilius eisdem actus supernaturales meritorie in statu gratiæ eliciat: sunt etiam materia gratiarum actionis, & confusionis, quoribus illorum recordabitur prædestinatus.

Ad

166. Ad primum argumentum oppositæ sententiæ neganda est maior: nam vocatio- nes inefficaces, & merita interrupta sunt propria prædestinati, quarens actum conferunt in vitam æternam: ut autem actum conferant in vitam æternam, non est necesse, ut statim in illam conferant, vel eam promerendo, vel augendo; sed sat est, si aliquando, & in aliquo genere causæ, saltem dispositivæ, vel obiectivæ in illam conferant. Ad confirmationem, nego minorem, ut supra dictum est, & infra patebit.

167. Ad secundum, neganda est minor, ut patet ex dictis. Ad tertium, nego sequen- tiam: ad cuius probationem, nego assum- ptum. Tenim, ut suppono, potuit Christus prædestinari dependentem à peccato Adami prævisio tantum scientia conditionata, & simul omnia dona supernaturalia ei decerni dependentem à meritis Christi.

An permissio peccati in prædestinato sit effectus Prædestinationis.

Vasquez.
Arrubal.

168. **P** R I M A sententia negat. Est Vas- quez 1. p. disp. 93. c. 2. Arrubalis disp. 82. c. 2. Probatur primò. Nihil potest esse effectus prædestinationis, quod non sit donum gratiæ Dei per Christum: atqui per- missio peccati, non est donum gratiæ Dei per Christum; igitur nec prædestinationis effectus esse potest. Minor probatur, nam permissio peccati est tantum negatio auxilij congrui, quo peccatum ipsum vitaretur: atqui negatio gratiæ non est gratia, ut per se patet: ergo.

169. Probatur secundò. Ad hoc, ut per- missio peccati sit effectus prædestinationis, non solum debet re ipsa ad gloriam condu- cere, sed etiam ex voluntate Dei ad eam præ- finiri: nequit autem Deus ex se permissionem peccati præfinire, ut medium conducat ad gloriæ consecutionem, nisi prius præfiniat pœnitentiam: nequit autem ex se pœnitentiam præfinire; ergo nec ipsam peccati per- missionem. Maior constat ex dictis. nam ut aliquid sit effectus prædestinationis, duo re- quirunt; & ut re ipsa ad gloriâ conducat, & ut sit effectus Dei: est autem effectus Dei per ipsius prædestinatiæ voluntatem. Minor assumpta patet, nam nequit permissio peccati ad gloriam conducere, nisi media pœniten- tia retractatiua peccati, cum ex se permissio peccati potius abducatur, quam conducat ad gloriæ consecutionem. Minor subsumpta pro- batur, quia nequit Deus ex se præfinire pœ- nitentiam, nisi præfiniendo peccatum; quia nequit præfinire medium, quin simul præ- finiat ea, quæ medium ipsum essentialiter sup- ponit. Cum igitur pœnitentia essentialiter supponat peccatum, cuius ipsa est destru- ctiva, nequit Deus illam præfinire, quin si- mul cum illa præfiniat peccatum.

170. Tertio, si Deus ex se præfiniret pœ-

nitentiam, non posset non sequi peccatum: nam supposita in Deo voluntate efficaci dan- di remedium, supponens essentialiter pec- catum, non esset amplius in potestate crea- turæ peccatum vitare, cumq; hæc sit neces- sitas antecedens, tolleretur omnino liberta- tem à creatura.

171. **S** E C U N D A sententia affirmat permis- sionem peccati in prædestinatis esse effectum prædestinationis, atq; adeo posse Deum ex se velle permissionem peccati, non tamen propter pœnitentiam, ob secundum argu- mentum præcedentis sententiæ, sed propter alium finem, non supponentem per se pec- catum; nempe propter humiliationem, aut aliquem alium finem, cum peccato non ne- cessario connexum. Est Molina 1. p. q. 23. art. 2. disp. 3. Suarez lib. 3. de prædest. c. 8.

Molina.
Suarez.

172. Dico 4. Non repugnat, Deum velle permissionem peccati; nec non pœnitentiam in remedium peccati, nondum prævisi sci- entia absoluta, sed tantum conditionata: atque adeo in prædestinatis permissio peccati con- numeranda est inter effectus prædestinatio- nis. Hæc postrema pars patet, nam si potest permissio peccati simul cum ipsius remedio à Deo intendi ante absolutam scientiam ip- sius peccati, cum aliis talis permissio in præ- destinatis multum conferre soleat ad cau- telam & fervorem, de facto connumeranda erit inter effectus prædestinationis: sic enim melius saluatur universale illud principium Apostoli: Prædestinatis omnia cooperantur in bonum. Quod principium explicans Au- gustinus lib. de correptione & gratia. cap. 9. *Vsq; adeo, inquit, talibus Deum diligentibus prorsus omnia cooperantur in bonum, ut etiam si qui eorum deviant & exorbitant, etiam hoc ipsum eis faciat proficere in bonum, quia humi- liores redeunt, atque doctiores.*

Augusti-
nus.

173. Caterum difficultas est, an Deus pos- sit permissionem peccati simul cum ipsius re- medio intendere ante prævisum peccatum scientia absoluta? posse autem Deum hoc inten- dere, sic ostendo. Ad hoc ut Deus velle possit permissionem peccati, nec non remedium ipsius, absq; eo quod velit peccatum à pœnitentia præsuppositum, sufficit, si peccatum sit tantum prævisum scientia conditionata: igitur poterit Deus ante prævisum peccatum scientia abso- luta velle permissionem peccati, eiusq; reme- dium. Antecedens probò, nam ut non dica- tur Deus velle, sed tantum permittere pec- catum, sufficit, si illud quocumq; modo prævi- sum futurum vi libertatis creatæ, non impe- diat, sed sinat esse futurum vi libertatis eius- dem, & contra illud anticipatum remedium decernat. Nam tunc dicitur Deus permit- tere, & non velle peccatum, quando illud non est futurum vi alicuius proprii decreti, vel actionis à se præfiniæ: atqui hoc ipso, quod scientia conditionata prævidet pecca- tum futurum vi libertatis creatæ, tale pec- catum non sequitur vi decreti Divini, per- missionem intendentis aut pœnitentiam an- ticipantis. Maior constat ex ipso verbo, Per-

mittere.

mittere, quod formaliter importat non impedire peccatum in alio præuisum, & ad illud impediendum nulla obligatione teneti, sicut Deus nulla obligatione tenetur ad impediendum peccatum in nobis. Minor etiam patet, nam neque ex permissione peccati, cum sit tantum negatio auxilij congrui, interim non negatio sufficiente, cum omnibus ad vitandum peccatum antecedenter requisitis; neque ex poenitentia decretata in remedium peccati præuisi sub conditione futuri, sequitur peccatum, sed potius destructio peccati. Ut autem possit poenitentia præfinita absque præfinitione peccati, sufficit, ut illud præuisum sit futurum vi libertatis creatæ. Quod autem illud non sit præuisum scientia absoluta, sed tantum conditionata, nil refert, quia non magis illud supponitur futurum vi libertatis creatæ præuisum scientia absoluta, quam præuisum scientia conditionata.

163. Neque ex eo, quod Deus illius remedium anticipet, antequam prævideat illud futurum absolute, plus influit in illud, quam influeret, si eius remedium non anticiparet. Nam ex eo, quod eius remedium anticipet, solum sequitur necessitas permittendi peccatum, iam præuisum futurum vi libertatis creatæ: hoc autem non facit, ut Deus per tale decretum magis influat in peccatum, quam influeret, si idem decretum de permittendo peccato faceret ex alio fine, quam ex fine præparandi illi remedium: nam ex quocunque fine Deus moueatur ad constituendum hominem in ijs circumstantijs, in quibus scientia conditionata illum præuidit peccaturum, eadem necessitate sequeretur peccatum, ac sequitur, posito decreto de permittendo peccato propter remedium ipsius peccati. In neutro enim casu peccatum sequeretur formaliter ex vi decreti Diuini, sed ex vi tantum libertatis creatæ, atque hoc sufficit, ut non dicatur peccatum à Deo intendi, sed tantum permitti, ergo.

164. CONFIRMATUR, nam posito quod homo in talibus circumstantijs constitutus, præuisus sit propria voluntate peccaturus, potest Deus ante præuisionem absolutam peccati, antecedente sua voluntate velle hominem constituere in talibus circumstantijs: at non minore necessitate sequitur peccatum, posito hoc decreto, quam alio de poenitentia in remedium peccati: sed potest Deus, absque eo quod velit peccatum, velle hominem constituere in talibus circumstantijs, in quibus scientia conditionata præuisus est peccaturus: ergo poterit & remedium ipsum peccati præfinire, absque eo quod præfinit peccatum. Hanc sententiam expressè docet Granadus l. p. r. 6. disp. 5. in fine.

165. Ex dictis sequitur, non solum permissionem peccati esse effectum prædestinationis in eodem, in quo tale peccatum permittitur, sed etiam permissionem peccati in vno, sequi esse effectum prædestinationis in alio, quando nimirum prædestinatus ex pec-

cato alterius euadit cautiore & feruentior. Sic ex peccato Iudæ, & infidelitate Thomæ Apostoli euaserunt cautiore, & feruentiores in fide. Pari modo interdum bona opera vnius sunt effectus prædestinationis alterius, quando ex illis prædestinatus efficitur in operando diligentior, ut cum Deus ad preces vnius conuertit alium, sicut ad preces Stephani conuertit Paulum.

166. AD PRIMUM argumentum primæ sententiæ, distinguenda est minor: permissio peccati non est donum gratiæ Dei per Christum, per se spectata, concedo; ex ordinatione Dei, nego: nam potest talis negatio ex voluntate Dei ordinari ad maiorem cautelam & feruorem ipsius prædestinati, atque hoc modo esse donum gratiæ Dei per Christum, atque adeo prædestinationis effectum.

167. AD SECUNDUM, negandum est Deum non posse præfinire permissionem peccati, absque eo quod simul cum illa præfinit peccatum, ut hæcenus probatum est. Negandum pariter est, non posse præfinire poenitentiam in remedium peccati, ante absolutam præuisionem ipsius peccati, sufficit enim si tantum sit præuisum sub conditione. Ceterum notandum est, Deum prius ratione permisisse peccatum, præuisum scientia conditionata, & deinde præfinitisse poenitentiam in remedium illius. Ratio est, quia prius Deus statuit hominem constituere in ijs circumstantijs, in quibus illum præuidit peccaturum, & deinde præuidit peccatum scientia conditionata, tum demum præfinit remedium ipsum peccati. Nam primum est fundamentum secundi, secundum verò tertij.

168. AD TERTIUM, concessa sequela, de necessitate consequente, neganda est de necessitate antecedente: nam adhuc in prædestinatione maneret libertas antecedens, quæ posset vitare peccatum: Unde negandum est, talem necessitatem esse antecedentem, quia licet sit antecedens ad liberam determinationem creaturæ absolute futuram, non est tamen antecedens ad liberam determinationem eiusdem conditionate futuram: atque hoc sufficit, ut peccatum non sequatur absolute necessitate; ut constat de actibus ipsis virtutum, quos Deus præfinire potest absque præiudicio libertatis creatæ, ante absolutam præuisionem ipsorum, per solam præuisionem conditionatam; cum in hoc sit par ratio vtriusque. Et quamuis Vasquez coherentem neget vtrumque, hoc tamen negari non posse, auctoritate & ratione supra probauimus.

169. SECUNDA Sententia, quatenus negat, posse Deum ante absolutam præuisionem peccati decernere poenitentiam in remedium peccati, refutata manet ex dictis.

Vasquez.

Granadus.